

ЗАШТИТА ПРАВА МАЛОЛЕТНИКА

-ЗАКОНСКИ ОКВИР И ПРИМЕРИ ИЗ ПРАКСЕ-

СЛУЖБА ЗА НАДЗОР И АНАЛИЗУ
Београд, мај 2017.

САДРЖАЈ

<i>Увод</i>	<i>3</i>
<i>Законска регулатива</i>	<i>4</i>
<i>Закон о електронским медијима – изрицање мера</i>	<i>9</i>
<i>Изречене мере</i>	<i>12</i>
<i>Систем означавања програма</i>	<i>45</i>
<i>Још неки примери из праксе</i>	<i>49</i>
<i>Препоруке и закључци</i>	<i>56</i>

УВОД

Извештај ***Заштита права малолетника, законски оквир и примери из праксе*** замишљен је као преглед активности Регулаторног тела за електронске медије (РЕМ) у оквиру прописа који дефинишу област заштите малолетника, у последње три године, односно од ступања на снагу важећих медијских закона. Такође, Извештај ће настојати да пружи одређене смернице пружаоцима медијских услуга како и на који начин да ефикасно примене медијску регулативу. У том циљу, између осталог, Регулатор је заједно са УНИЦЕФ-ом и УНС-ом покренуо акцију "Прави програм за прави узраст" (www.tvoznake.rs). Извештај ће послужити и у сврху додатне популаризације акције, како би поред Регулатора и медија, и родитељи, као трећа страна у подели одговорности за ТВ садржај, препознали значај јединственог система означавања програма, попут оних који су присутни у европској пракси.

Пружаоци медијских услуга (ПМУ) у Србији често одступају од усвојене категоризације садржаја, свесно или не крше прописе, те емитују спорне садржаје у време када их малолетници могу видети. Извештај ће показати у којим случајевима је Регулатор реаговао и која врста мера је изрицана.

У *Закону о електронским медијима*, у одредби која се тиче поштовања људских права (људског достојанства), новина је став о садржајима који могу да нашkode физичком, менталном или моралном развоју малолетника и забрани њиховог објављивања у време кад се може очекивати да их малолетници прате. У Извештају ће бити издвојени поступци који су покретани по том основу, мада ће се њима бавити и Извештај стручне службе о заштити права на приватност у медијима.

И на крају, део Извештаја даће још неке илустративне примере о поступањима Службе за надзор и анализу програма која се тичу осетљиве области заштите малолетника.

ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

Ослањајући се на *Директиву Европске уније о аудиовизуелним медијским услугама*¹, односно усаглашавајући законодавство у Србији са регулаторним оквиром Европске уније и Савета Европе, у *Закону о електронским медијима* који је усвојен 2014. године, дат је прецизан оквир за примену мера која се тичу заштите малолетника. Новина у односу на претходни закон јесте та што је у одредбе које се тичу поштовања људских права (људског достојанства) унет став о садржајима који могу да нашkode физичком, менталном или моралном развоју малолетника и забрани њиховог објављивања у време кад се може очекивати да су малолетници крај малих екрана.

Попут Директиве и *Закон о електронским медијима* прави разлику између садржаја који могу тешко да нашkode развоју малолетника и садржаја који само могу да нашkode развоју малолетника; садржаји који могу тешко да нашkode развоју малолетника попут порнографије или непримереног насиља **забрањени су** у оквиру линеарних услуга, односно телевизијског емитовања. Остали садржаји, потенцијално штетни за малолетнике различитих узрастних категорија, могу бити приказани само под условом да су временом емитовања или неким другим поступком недоступни за гледање. Такође, таквом садржају мора претходити и аудио и видео упозорење о старосном узрасту, док садржај, све време трајања, мора имати визуелну ознаку годишта. Законодавац предвиђа термин такозваног *заштићеног времена*; садржаји неподесни за малолетнике млађе од 16 година не смеју да се емитују пре 22, ни после 6 сати, а неподесни за млађе од 18 година, пре 23 сата, ни после 6 сати. Услуге на захтев које могу да шкоде физичком, менталном или моралном развоју деце и омладине, морају бити обезбеђене на

¹ Directive 2010/13/EU of the European Parliament and of the Council of 10 March 2010 on the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in Member States concerning the provision of audiovisual media services (Audiovisual Media Services Directive), текст на енглеском језику доступан је на Интернету на адреси: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32010L0013>

такав начин да их малолетници, у уобичајеним околностима, не могу чути или видети (нпр. као заштићена услуга са условним приступом).

Регулаторно тело за електронске медије реализовало је и своју законску обавезу, те **Правилником о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга**, додатно уредило област заштите малолетника. Правилник у великој мери употпуњује правни оквир на основу којег Регулаторно тело може да предузме мере против пружалаца медијских услуга; такође, Правилник јасно дефинише мерила за категоризацију садржаја и указује на важност контекста у ком се приказују потенцијално штетни садржаји. Дакле, уз Правилник, пружалац медијске услуге најпре процењује да ли је неопходно категоризовати одређени програмски садржај и то тако што узима у обзир да ли су у њему приказују: насиље и његове последице, сексуално насиље, наго људско тело, сексуалност, застрашујуће сцене, пушење и злоупотреба опојних дрога, алкохола и других штетних супстанци, опасно понашање, дискриминаторско поступање и непристојно понашање; потом узима у обзир контекст у ком је приказан (образован, историјски или комичан контекст, природа садржаја, да ли је реч о фикцијском или нефикцијском програму, степен реалистичности, учесталост и интензитет потенцијално штетних садржаја, очекивано дејство на аудиторијум, став у садржају према девијантном понашању и појавама, време производње програма), и на крају, након оцене испуњености сваког мерила посебно и свих мерила заједно, категоризује садржај као неподесан за малолетнике млађе од 12, 16 или 18 година, или га не категорише.

И **Закон о јавном информисању и медијима** препознаје заштиту малолетника као посебно право и обавезу у систему јавног информисања. Такође, у делу Закона који се тиче достојанства личности и права на приватност инсистира се на томе да се малолетник не сме учинити препознатљивим у информацији која може да повреди његово право или интерес. Начине испуњавања обавеза у области заштите људских права Регулатор је спецификовао у **Правилнику о заштити људских права у области пружања медијских услуга**.

У Служби за надзор и анализу сваки спорни програмски садржај предмет је детаљне анализе; квалитативном анализом испитује се однос између емитованог садржаја и његовог евентуално негативног утицаја на малолетнике, а на основу следећих законских одредби о заштити малолетника и одредби два правилника **стручне службе дају мишљење на основу којег се даље поступа:**

- **Закон о електронским медијима -**

члан 61. односи се на **Медијске услуге на захтев и заштиту малолетних лица:**

Медијска услуга на захтев која може да штоди физичком, менталном или моралном развоју деце и омладине, чини се доступном на начин који обезбеђује да је малолетници у уобичајеним околностима неће чути или видети (на пример као заштићена услуга са условним приступом).

члан 68. посвећен је у целини заштити малолетника (**Заштита малолетних лица**):

Забрањено је приказивање порнографије, сцена бруталног насиља и других програмских садржаја који могу тешко да нашkode физичком, менталном или моралном развоју малолетника.

Регулатор се стара да програмски садржаји који могу да нашkode физичком, моралном или менталном развоју малолетника не буду доступни путем медијске услуге радија и телевизијског емитовања, изузев кад је временом емитовања или техничким поступком обезбеђено да малолетници, по правилу нису у прилици да их виде или слушају.

Регулатор подстиче пружаоце медијских услуга да организују сталну унутрашњу контролу садржаја са становишта заштите малолетника.

Регулатор упознаје пружаоце медијских услуга са садржајима за које је установила да нису у складу са правилима о заштити малолетника.

Регулатор, на захтев пружаоца медијске услуге, даје мишљење о усклађености одређеног програмског садржаја са правилима о заштити малолетника, односно условима да се тај садржај учини доступним (време емитовања, начин најаве и сл.).

Програмски садржаји неподесни за малолетнике млађе од 16 година не смеју да се емитују пре 22,00 сата ни после 6,00 сати, а неподесни за малолетнике млађе од 18 година, пре 23,00 сата, ни после 6,00 сати.

Програмски садржаји неподесни за малолетнике млађе од 12 година не смеју се емитовати у оквиру дечијег програма.

Програмски садржаји из ст. 6. и 7. овог члана не смеју да се оглашавају ван времена у којима је допуштено емитовање тих садржаја.

Пружаоци медијске услуге су дужни да о притужбама због непоштовања правила о заштити малолетника, обавесте Регулатора.

Пружаоци медијске услуге су дужни да јасно означе програме који су у стању да угрозе малолетнике или су за њих неприкладни, као и да на то упозоре старатеље.

За учешће малолетника у аудио-визуелном програму потребна је сагласност родитеља, старатеља или усвојоца, што не искључује дужност емитера да обрати посебну пажњу приликом учествовања малолетника у програму и не искључује његову одговорност за објављени садржај.

члан 50. (Обавеза поштовања људских права), став 3.

Садржаји који могу да шкоде физичком, менталном или моралном развоју малолетника морају бити јасно означени и не објављују се у време кад се основано може очекивати да их малолетници прате, имајући у виду уобичајени распоред њихових активности, осим изузетно као заштићена услуга са условним приступом на начин предвиђен овим законом.

- **Закон о јавном информисању и медијима -**

члан 77. (Заштита малолетника):

У циљу заштите слободног развоја личности малолетника, посебно се мора водити рачуна да садржај медија и начин дистрибуције медија не нашкоде моралном, интелектуалном, емотивном или социјалном развоју малолетника.

члан 80. (Приватан живот и лични записи):

Малолетник се не сме учинити препознатљивим у информацији која може да повреди његово право или интерес.

- **Правилник о заштити људских права малолетника у области пружања медијских услуга²**
- **Правилник о заштити људских права у области пружања медијских услуга³**

² <http://rem.rs/uploads/files/Pravilnici/6075-Pravilnik%20o%20zastiti%20maloletnika%20u%20oblasti%20pruzanja%20medijskih%20usluga%20za%20sajt.pdf>

³ <http://rem.rs/uploads/files/Pravilnici/4970-Pravilnik%20o%20zastiti%20ljudskih%20prava%20S%D0%90%D0%88%D0%A2.pdf>

ЗАКОН О ЕЛЕКТРОНСКИМ МЕДИЈИМА – ИЗРИЦАЊЕ МЕРА

Према Закону о електронским медијима РЕМ контролише рад пружалаца медијских услуга и стара се о доследној примени одредаба Закона. У том смислу Регулатор може изрећи мере које предвиђа Закон:

члан 28.

*Регулатор може пружаоцу медијске услуге изрећи **опомену, упозорење, привремену забрану објављивања програмског садржаја односно може му одузети дозволу**, због повреде обавеза које се односе на програмски садржај, прописане чл. 47-71. овог закона, као и због повреде услова који су садржани у дозволи или одобрењу за пружање медијске услуге у складу са одредбама овог закона.*

Регулатор изриче мере из става 1. овог члана независно од коришћења других средстава правне заштите која стоје на располагању повређеном или другом лицу, у складу са одредбама посебних закона.

При изрицању мере из става 1. овог члана Регулатор је дужан да поштује начела објективности, непристрасности и пропорционалности, а у току поступка изрицања мере пружаоцу медијске услуге мора се омогућити да се изјасни о чињеницама које су повод за спровођење поступка.

Одредбе ст. 1-3. овог члана, изузев мере одузимања дозволе, сходно се примењују и на пружаоца медијских услуга за које не постоји обавеза прибављања дозволе.

члан 29.

Опомена се изриче пружаоцу медијске услуге који повреди обавезу из члана 28. став 1. овог закона.

Упозорење се изриче пружаоцу медијске услуге који изврши тешку повреду обавезе из члана 28. став 1. овог закона.

Привремена забрана објављивања програмског садржаја изриче се пружаоцу медијске услуге који изврши нарочито тешку повреду обавезе из члана 28. став 1. овог закона.

Приликом изрицања мера из ст. 1-3. овог члана Регулатор нарочито узима у обзир степен одговорности пружаоца медијске услуге као и начин извршења повреде обавезе, побуду из које је повреда обавеза учињена, степен угрожавања или повреде заштићеног добра, тежину последице која је повредом проузрокована, учесталост понављања радње, околност да је према пружаоцу већ изречена мера из ст. 1-3. овог члана, и држање пружаоца медијске услуге након извршења радње повреде.

Регулатор је дужан да приликом изрицања опомене, упозорења или привремене забране објављивања програмског садржаја, изричито наведе обавезу коју је пружалац медијске услуге повредио, као и да му наложи да предузме мере у циљу отклањања повреде.

Привремена забрана објављивања програмског садржаја изриче се за онај или оне делове програмског садржаја чијим пружањем је извршено кршење из става 3. овог члана, а важи и за истоврсне програмске садржаје без обзира на промену назива, времена пружања и других околности од значаја за препознатљивост садржаја.

Привремена забрана објављивања програмског садржаја изриче се у трајању до 30 дана од дана коначности решења о изрицању те мере, нарочито узимајући у обзир учесталост објављивања делова програмског садржаја чијим пружањем је извршено кршење обавеза из става 3. овог члана.

Изречене мере се уписују у Регистар медијских услуга.

Изречена мера опомене и упозорења брише се из Регистра медијских услуга у року од две године од дана њеног изрицања и након тога не може се узимати у обзир приликом сваког следећег изрицања мере у поступку који је покренут након брисања мере упозорења из Регистра медијских услуга.

члан 31.

Мере из члана 29. овог закона објављују се уз ознаку „опомена“, „упозорење“, односно „привремена забрана објављивања програмског садржаја“, у тексту који утврђује Регулатор, у програму пружаоца медијске услуге у првој наредној емисији и још једном у програму истог дана или најкасније у року од 24 сата, у времену између 18,00 и 21,00 сати на телевизији, односно у времену између 7,00 и 10,00 сати на радију, као и у штампаном јавном гласилу које се дистрибуира на подручју за које пружалац медијске услуге има дозволу, о трошку пружаоца медијске услуге.

Регулатор прописује ближа правила о начину изрицања мера⁴.

члан 32.

Пружаоцу медијске услуге који и поред изреченог упозорења, односно привремене забране објављивања програмског садржаја, у смислу члана 29. овог закона, настави да не извршава одредбе овог закона или прописа донетих на основу њега или не поштује услове предвиђене дозволом, или који не поступи по мерама за отклањање учињених повреда које је Савет утврдио, Савет може одузети дозволу.

⁴ <http://rem.rs/uploads/files/Pravilnici/4840-Pravilnik%20o%20izricanju%20mera%20sluzbeni%20glasnik%20vebsajt.pdf>

ИЗРЕЧЕНЕ МЕРЕ

Последњих година **ријалити програми** постају изазов за цео систем медијске регулације. У случајевима када су у овој врсти програма биле прекршене одредбе које се тичу **заштите малолетника** Регулаторно тело за електронске медије изрицало је мере пружаоцима медијских услуга, али оне нису показале онај степен дејства који би водио потпуном уклањању уочених неправилности у програму. Напротив, уочавајући спорне садржаје, стручне службе Регулаторног тела биле су у прилици да закључе да упркос изрицању мера упозорења, опомена, па чак и забране емитовања на одређени временски период, пружаоци медијских услуга настављају да емитују програме у којима се иста врста прекршаја умножавала; инцидентне ситуације у ријалитијима постале су свакодневне, а степен непримерености садржаја бивао је све већи. Тиме је Регулаторно тело постало предмет критика и замерки да не ради у интересу јавности, већ у интересу пружалаца медијских услуга. Одговор Регулатора да немогућност конкретног санкционисања, односно недостатак законске одредбе о изрицању новчаних казни јесте препрека за ефикасно деловање, није наилазио на разумевање исте те јавности, и додатно је нарушио углед Регулаторног тела. С друге стране, о недостатку Закона, у више наврата, добијена је потврда и од високих представника ОЕБС-а; такође, измене Закона најављују и у Министарству за културу и информисање.

Поступајући у складу са Законом и Правилницима којима су ближе разрађене поједине одредбе Закона, Савет Регулаторног тела од августа 2014. до маја 2017. године, пружаоцима медијских услуга са националном дозволом, изрекао је **укупно осамнаест мера**. Најчешће, мере су изрицане ПМУ **Предузећу за маркетинг, издавачку делатност, радио и телевизију HAPPY TV д.о.о, Београд - Национална HAPPY TV**, укупно десет. Потом, **Предузећу за информисање и маркетинг Pink international company д.о.о Београд - ТВ Пинк** изречено је пет, а ПМУ **Прва телевизија д.о.о. из Београда - Прва**, три мере.

Велика већина изречених мера односила се на непоштовање прописа који се тичу заштите малолетника. **Национална HAPPY TV** и **ТВ Пинк** најчешће су упозораване односно опомињане због кршења законских одредби - осам, односно пет пута. У наставку Извештаја дат је хронолошки приказ изрицања мера, од последње изречене мере.

Савет Регулаторног тела за електронске медије на седници одржаној **26.04.2017. године** изрекао је **меру опомене** ПМУ *Предузећу за информисање и маркетинг Pink international company д.о.о. Београд - ТВ Пинк* због емитовања садржаја у којем је индиректно откривен идентитет малолетних лица, чиме је нарушено њихово право и интерес (програмски садржај **ДНК**); прекршене су одредбе члана 50. став 1. и члана 68. став 11. *Закона о електронским медијима*, затим члана 24. ст. 1. и 2. и члана 26. ст. 3. *Правилника о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга*. **ТВ Пинк** није испоштовао и обавезе које се тичу заштите приватног и породичног живота из *Правилника о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга*, члан 28. ставови 1, 3. Наиме, у емисији **ДНК** приказаној 30.11.2016. године, од 22:04 до 23:20, на позив оца, а и због његових сумњи да га је жена варала, утврђивано је да ли је он биолошки отац његове малолетне деце. Ауторка емисије

најпре одлази код мајке која са децом (осморо малолетне деце) живи код новог брачног партнера, разговара са њом, новим супругом, његовом мајком, (идентитет супруга и мајке потврђује се и потписима), али и најстаријом девојчицом која је из првог брака. Девојчицин лик је замагљен, али глас није модулиран. Мајка у разговору тврди да нема никакву сумњу о томе ко је отац њене деце и изјављује да је утврђивање очинства из разлога што отац неће да плаћа алиментацију. Ауторка потом одлази код остале деце која изјављују да редовно гледају емисију **ДНК**?! Малолетној деци ликови су прекривени, док гласови нису били модулирани. У наставку

емисије ауторка разговара са оцем и његовим седмогодишњим сином, учеником првог разреда, који је једини остао да живи са њим. Дечак каже: **"Ја сам изабро код мог тате да зивим** (не зна тачно да изговори поједина слова, глас није модулиран, лик јесте замагљен), **а не са мамом..."**. Водитељка потом пита: **"Што си тако изабрао? Тако си волео?"** **"Па тату сам волео највише од ње... а она је казала мог тату** (бипована изјава)... **јесте..."**. **"Стварно? Па је л си ти то видео?"** **"Јесам, јесам, видео сам!"** **"Па је л то било баш страшно?"** **"Јесте"**. **"Је л ти недостају браћа и сестре?"**... **"Мама се удала за другог, ако су сви наши онда ће сви доћи код тате, ако су сви татини..."**. Отац, потом, у разговору са водитељком (дечак није присутан) износи детаље из брака који су, како је навео, били и разлог за његов прекид. Говори о сумњама у супругу, њеним одласцима од куће, сумњивим порукама, паралелној вези са новим супругом, о томе како ју је пратио, показује фотографије са Фејсбука као доказ... Водитељка коментарише одговоре са неприкривеном иронијом: ... **"што би ја мрзела неку љубавницу да видим"**, ... **чекали сте да га изоштрите, да га сачекате..., па кад вам падне мрак...**". На крају емисије, у присуству бившег и садашњег мужа, мајка чита резултате анализе узорака који кажу да двоје од седморо њене деце нису деца претходног супруга. Он закључује: ...**"да није за бадава сумњо"**, а мајка остаје при тврдњи да није била са другим у том периоду.

Одлучујући по овом предмету Савет Регулаторног тела за електронске медије имао је у виду да пружалац медијске услуге, **ТВ Пинк**, није водио рачуна о заштити малолетних девојчица и дечака. Наиме, иако нису објављена њихова пуна имена (поменуто је само презиме) нити су им виђена лица (али им се чуо глас), на основу учешћа оца и мајке, и места становања, могуће је утврдити идентитет деце чиме им је нанета штета, угрожена су њихова људска права и достојанство личности, здравствени, морални и социјални развој.

Документарни ријалити програм **ДНК**, како му само име сугерише, бави се особама које сумњају у своје или дететово порекло, односно желе да анализом генетског материјала утврде родитељство. Учесници програма су аутентични ликови, којима аутори емисије, како тврде, помажу да дођу до истине. Они наглашавају да су све приче истините и снимљене након што су се актери сами јавили. Појављивање деце у оваквом програму (ријалити садржај), у којем је саопштено низ детаља који задиру у њихову приватност, и поред очигледне дозволе родитеља, представља грубо кршење прописа; ПМУ је испоштовао форму, евидентно прибавио сагласност родитеља, али није узео у обзир погубност оваквих садржаја по децу, и колико јавно саопштавање података о томе ко су им (или нису) биолошки родитељи, какви су њихови морални надзори, поступци, понашање у животу и брачној заједници угрожава малолетнике, излаже их додатном понижењу, омаловажавању, притиску непосредног окружења, вређању или пак осуди. Њихов живот од тог тренутка, од објављивања података, добија нову димензију; угрожен им је интегритет, а њихов правилан развој доведен је у питање. Приликом изрицања мере Савет је као отежавајућу околност узео у обзир већ изречену меру пружаоцу медијске услуге због истог програмског садржаја (мера упозорења изречена на седници Савета РЕМ-а од 21.10.2015. године).

Савет Регулаторног тела за електронске медије на седници одржаној **07.11.2016. године** изрекао је меру упозорења ПМУ **Предузећу за маркетинг, издавачку делатност, радио и телевизију HAPPY TV д.о.о, Београд - Националној HAPPY TV**, због кршења одредби, члана 47. става 1. тачка 4; члана 50. става 3; члана 68. става 2; члана 68. става 6, *Закона о електронским медијима*, као и члана 17. ст. 1 и 2. *Правилника о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга*. Истовремено, против пружаоца медијске услуге поднета је прекршајна пријава због кршења одредби чл. 50 и 68. *Закона о електронским медијима* (Регулатор у складу са чланом 111. *Закона о електронским медијима* може да

покрене прекршајни поступак по чијем окончању суд може казнити ПМУ новчаном казном од 500 000 до 1 000 000 динара, или новчаном казном од 10 000 до 500 000 динара). Мера упозорења изречена је због садржаја емитованог 25.10.2016. године у ријалити програму **Снајке** који, како је утврдио Савет, може да нашкоди физичком, моралном или менталном развоју малолетника; у емисији, у периоду од 16:03 до 19:34 приказани су пушење и непристојно изражавање у циљу вређања. Такође, 27.10. у истом програму (ријалити **Снајке**), у периоду од 11:22 до 22 часа и 55 минута поново је приказано пушење, затим насиље и непристојно изражавање предузето као акт

агресије, односно у циљу вређања. У образложењу одлуке наведено је да су учесници у емисији, у више наврата, оба дана, користили дуван и дуванске производе; да су садржаји тек повремено били обележени ознаком годишта 12 или 16, а потом, издвојени су спорни делови:

- у периоду од 16:40:12 до 16:40:27 приказан је разговор следеће садржине: **"Где највише волиш да ти се сврши или не бираш? Ја волим да будем цела... Цела си спермуша, спермуша. Цела је спермуша"** (25.10);

- у периоду од 22:53:43 до 22:55:30 приказана је свађа између учесника: **"Цецо, склони се, ударићу те, мајке ти! Мајке ми ти кажем склони се. Одјеби од мене! Склони се од мене, Цецо ударићу те. Ја ти кажем иди унутра, ударићу те... Марш од мене, марш од мене, шипко... Опалићу те Цецо, кунем ти се у децу... Она има хонорар, нек је јебу... пушачица и дркачица да зајебава... да дрка курац а мени не може. Што је појебало пола Фарме"** (27.10).

Изричући меру упозорења, Савет РЕМ-а имао је у виду да емисија **Снајке**, као несумњиво ријалити садржај, потпада под посебан правни режим прописан чланом 17. *Правилника о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга*, који подразумева обавезу ПМУ да на специфичан начин, пре свега строжије у односу на друге програмске садржаје, категоризује ријалити програм када се у њему приказују садржаји који нису подесни за малолетнике. С обзиром на природу приказаног садржаја (учесници су више пута приказани како пуше, уочено је непристојно изражавање предузето у циљу вређања и као акт агресије) ПМУ је био дужан да емисију категоризује као садржај неподесан за малолетнике млађе од 18 година, као и да га емитује у периоду од 23 до 6 сати. У два дана, у периоду од 6 до 23 сата, **Национална HAPPY TV** емитовала је програмске садржаје који нису подесни за млађе од 18 година, што указује на то да није поступано са дужном професионалном пажњом приликом уређивања програма. Савет Регулатора је приликом изрицања мере имао у виду и већ изречене мере због повреде обавеза које су предвиђене Законом у циљу заштите права и интереса малолетника.

Савет Регулаторног тела за електронске медије на седници одржаној **17.06.2016. године** изрекао је меру упозорења ПМУ **Предузећу за маркетинг, издавачку делатност, радио и телевизију HAPPY TV д.о.о, Београд - Националној HAPPY TV**, због кршења одредби, члана 50. став 1. *Закона о електронским медијима* и члана 24. ст. 1. и 2. *Правилника о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга*. Мера упозорења изречена је због садржаја емитованог 09.02.2016. године у ријалити емисији **Проводаџија**, у којој није поштовано достојанство личности малолетника; емитован је разговор са малолетним лицем који није био прилагођен његовом узрасту и зрелости на начин да су му током разговора постављана питања у вези са осетљивим породичним темама. Наиме, дана 09.02.2016. године, у периоду од 09:29:51 до 09:32:00 сати, приказан је разговор водитељке са дечаком узраста око 3 до 4 године а чији је отац неожењен, коме екипа емисије тражи жену. Водитељка је дечаку постављала питања о осећањима и његовом односу према мајци која га је напустила. Одговарајући на питања, дечак је рекао: **"...Па, и мама је отишла, и кад је отишла, није долазила, није ме волела... и када је оставила**

тату, узнемирио се и онда је попио чашу воде. Кад је отишла, наљутио се". Даље, водитељка поставља и ово питање: *"Шта она ради сада тамо?"*, на шта дечак одговара: *"Па сад роди другу бебу, другу. И роди другу бебу, мама. Код другог човека. И кад роди, овај... остави и оно дете. Оставила је и мене и још једно дете, и Мају. И тату је оставила. И кад је оставила тату, она је отишла на друго место".* У наставку разговора водитељка поставља и ова питања: *"Је л би волео да имаш другу маму?"* и *"Какву би маму волео да имаш?"*, на шта дечак одговара: *"Волео бих. Па неку лепу".* Након тога водитељка закључује: *"Неку која неће да оде, хм?"*, а дечак одговара: *"Која неће да оде".*

Савет Регулатора је, поред већ изречених мера због повреде обавеза које се тичу заштите права и интереса малолетника, нарочито имао у виду постојање намере да се путем спорног садржаја појача утисак породичне драме, не водећи рачуна о последицама; питања постављана детету односила су се искључиво на осетљиве породичне проблеме, односно на чињеницу да је мајка напустила породицу. Само одрастање малолетника без присуства мајке може се погубно одразити на његов емоционални развој. Постављена питања тако задиру у осетљиву сферу породичног живота; тиме се нарушава достојанство детета, не води рачуна о његовом реалном поимању стварности и дешавања око њега, упркос сагласности родитеља, оца малолетника, за учествовање у том и таквом програму. Дакле, природа емитованих садржаја и објављених информација имали су за последицу повреду заштићених вредности, пре свега достојанства и слободног развоја личности малолетника, док намера емитовања у циљу сензације указује на неодговорност уредничког тима и довољан је разлог да Регулатор изрекне меру.

Савет Регулаторног тела за електронске медије на седници одржаној **06.04.2016. године** изрекао је меру упозорења ПМУ *Предузећу за маркетинг, издавачку делатност, радио и телевизију HAPPY TV д.о.о, Београд - Националној HAPPY TV*, јер је у ријалити програму *Парови* емитовао садржај који је споран из угла поштовања законских обавеза које се тичу области заштите малолетника и области заштите људских права, односно због кршења одредби, члана 47. став 1. тачка 4; члана 50. ст. 1, 2, 3; члана 68. ст. 2, 3 *Закона о електронским медијима*,

затим члана 17. ст. 1; члана 22. ст. 5. и члана 24 ст. 1. *Правилника о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга*, као и члана 20. и 27. ст. 1, 2, 4. *Правилника о заштити људских права у области пружања медијских услуга*. Мера упозорења изречена је због садржаја емитованих 16, 23, 24, 27, 28. фебруара и 01. марта 2016. године у ријалити емисијама *Парови – кућни савет* и *Парови – голи живот*. Наиме, у програму под називом *Парови – Кућни савет* који је емитован 16. фебруара од 12:00 до 13:00 сати приказана је груба свађа више учесника са

изразито непримереним речником, увредама, псовкама, а помињана је и употреба наркотика у вили: 12:04:51 - 12:06:09: Чупо* се после краће расправе обраћа Ружици*: ... **"и онај ћелави што те направио је говно!"** На Моренину* опаску да вређа Ружицу он одговара да и она њега вређа, и наставља: **"Онај што те правио је говно"**. Ружица: **"И тебе што је правио, што ти је отац умро од алкохола је л су то последице!"** Чупо: **"И она црна бабетина и говно што ти је родила мајку или оца..."** Ружица: **"Вређа ми породицу!"** Чупо: **"Ти мени вређаш породицу, рекла си ми да ми је ћерка курва, да сам је туко... Ти си рекла да си ниси дрогирала, да си алкохоличарка..."** 12:05:43 Чупо: **"Зашто ниси дала крв, не да продукција, да не би укаљала образ, да не би**

* учесници ријалитија

затворили ријалити... наркоманко, да не би затворила РРА овај ријалити. Зато крв ниси дала!"

Расправа се наставља на начин да није било могуће разумети ко шта говори (вриска, свађа). Ружица оптужује учесника Милоша и он јој изнервирано одговара (12:11:18 - 12:11:31): **"Да си моја, ја би те прекла ка зеца. Да си изишла из моје куће! Јебо ти пас матер ко те направи!"** Чупо опет понавља (12:11:32): **"Што ниси дала крв наркоманко, него РРА би затворила овај ријалити!"** На моменте долази до уредничке интервенције и поједине изјаве су прекривене висикофреквентним тоном.

По већ устаљеној, до тада више пута емитованој програмској шеми, нешто више од пола сата након вербалног сукоба, уследила су укључења малолетника у програм (12:44:36 - 12:49:15):

Девојчица се обраћа Ружици, говори да је њен фан, да јој је послала плишану играчку и мајицу и пита је да ли јој се то свиђа. Такође изјављује да су гледали инцидент у којем јој је стргнута пиџама (Јутарњи програм, емитован истог дана), те да јој они (фанови) дају апсолутну подршку. Чак обећава да ће то они покушати да реше некако!!! Девојчица (представила се као Кристина) пита Ружицу да ли јој нешто треба, а остали учесници уз смех додајују *гаћице*. Такође, девојчица каже да на друштвеним мрежама

деле постове подршке. Дечак поздравља Гастоза*, говори да га воли, а духовито се обраћа и другој учесници ријалитија. Поздравља и оца и мајку. Обраћа се и Брендону* уз алузију на његово сексуално опредељење!!

Садржај је био обележен бројком узраста 12.

* учесници ријалитија

У програму под називом **Парови - Голи живот** који је емитован 23. и 24. фебруара од 21:03:54 до 02:32:11 забележена је посета породице са деветоро деце, а емитовани су разговори попут следећих:

23:42:30 – Тијана* држи у крилу малолетну девојчицу и прича о сексу: **"Марићу (уредник програма), ја синоћ ухватила ме криза, ја кажем, Жељко, ајмо у веце неће нико да зна! Он каже питај ме то кад изађемо, немој сад! И он неће. Ја хтела, Жељко неће."** 00:04:00 - 00:05:53 - Отац малолетне деце у студију, Змају* пева песму: **"На ливади једна бреза бијела, зајебала тебе Данијела"**, алудирајући на чињеницу да Данијела* тобоже није

пристала на секс са њим... 00:56:10 - 00:57:50 - Учесници разговарају о томе да деца остану у вили. Ружица: **"Чекај Змају да видимо да ли могу да остану!"** Марић: **"Доћи ће, доћи!"** Ружица: **"А када ће доћи? Њих две (показује на две мале девојчице) хоће да остану да се купају на базену".** Марић: **"Ма то је опасно! ..."**

Змај се захваљује што су довели породицу и даје својих 100 евра као помоћ. Позива и друге да дају новац. Мики *га опомиње да то не треба да говори јавно, већ да о томе треба да разговара са продукцијом.

01:04:50 – Слађа*: **"Каже Анђела да ће водитељку пукнут флашом!"**

Анђела*: **"А тебе ћу да пукнем флашом што лажеш!"** Марић: **"Не, не мала су деца овде!"** Анђела: **"У животу ме овако није неко изнервирао! Смраду један! Ти од мене да правиш курву! Ђубре једно, олошу један!"** Мики: **"Нашла си од поштене девојке да правиш курву, да је била с неким у тајној соби. Јебем и тебе и те што су те довели и вратили у ријалити и Марића с тобом заједно што те форсира! Стани Марићу! Што сте говна толка, од једне поштене девојке курва из Хрватске прави од девојке из Србије курву!"**

* учесници ријалитија

Је л то поента ријалитија? Ти си смеће ко и она што то дозвољаваш. Јебем и тебе и њу! ...Клошарко једна гледамо твоје слике курварлука и лезбејства. Дошла си нама у Србију да продајеш овде!" Обезбеђење долази по Микија, он и даље гласно говори: *"Она вређа једну поштену девојку, Марић потпаљује, серем вам се у ријалити!"* Свађи присуствују деца, неке од изјава су биле прекривене високофреквентним тоном, али не потпуно.

Дана 27. и 28. фебруара 2016. године од 20:19:55 до 04:31:38 гости емисије били су Кристијан Голубовић и његови адвокати; током емисије Кристијан Голубовић говори: *"А не можете да контролишете, то је пун ходник разјарене руље која вас удара фијокама гађају вас кока колама, боду вас ножевима. То је масовна туча, то је удри прст у око, чупаш му уста,*

чупаш га за косу, на колена што више да их обориш, да направиш бусен људи да не може да ти прилазе него преко њих падају. А они неартикулисани (устаје и гестикулира). А они као неандерталци. Они немају да стану, такву срчаност ја нисам видео у ниједном народу. Толико иду у намери да убију". Марић пита Кристијана: *"Је л истина да су Албанци истиснули српску мафију прво на улицама европских метропола па су после кренули?"* Марић: *"То је било у Бриселу, то је било у Франфурту".* Кристијан: *"Поредимо врапце и бубашвабе. Они се коте као бубашвабе, сад падне атомска бомба, умре једна серија њих, али друга је имуна на ту радијацију и они само се коте. Код њих нема свађе између кланова ако је у питању Албанац - Албанац, само странац. Онда се мире. Они су показали, они треба да имају на застави четири с слова или само слога Албанца спасава. И они толко држе, они су у крвној завади, али се мире ако је у питању странац. То ми да имамо један, ми би их прегазили за један дан освојили би им државу. Али не, Србин ће са Србином, са Албанцем транге франге и да*

пљује другог Србина. Албанац са Албанцем, не причају али неће транге франге зато што је овај лош са њим. Воде рачуна! Е то је тај респект што они кажу."

У програму приказаном 01.03.2016. године, под називом ***Парови - Голи живот*** (емисија је почела у 22:38:07), у термину од 23:31:06 до 23:32:59, учесницима ријалитија показан је снимак сексуалног односа Змаја и Данијеле. Снимак је делимично замагљен, без експлицитног приказивања полних органа и пенетрације, али је јасно да је реч о полном чину.

Савет Регулатора је изрекао меру упозорења због садржаја који могу да нашкоде физичком, моралном или менталном здрављу малолетника у време када се основано могло очекивати да малолетници прате програм, садржаја у коме су учествовали малолетници, а током којег су учесници истицали насиље, криминално и друго недозвољено понашање. Пружалац медијске услуге није обратио пажњу и на садржаје у којем су изношене информације о дискриминацији, мржњи, насиљу због расне, националне припадности, верских и политичких убеђења, генетске особености. Такође, емитовање снимка полног односа без икаквог уметничког или програмског оправдања јесте садржај са елементима порнографије и као такав не може бити доступан јавности на овај начин. Снимак сексуалног односа, додуше без експлицитних сцена полног чина, имао је само намеру да изазове згражавање и повреди приватност учесника ријалити програма и представља потпуно обесмишљавање нефикцијских програмских садржаја, стоји у образложењу изречене мере.

Савет Регулаторног тела за електронске медије на седници одржаној **16.03.2016. године** изрекао је меру опомене пружаоцу медијске услуге ***Прва телевизија д.о.о. из Београда - Прва***, јер је у програмском садржају ***Вече са Иваном Ивановићем*** емитовао садржаје у којима није поштовао достојанство и слободан развој личности малолетника (деца су у форми анкете одговарала на питање ***"Шта мислите о изборима?"***), чиме је повредио одредбу члан 68. став 11. *Закона о електронским медијима* и члан 24. ст. 1. и 2. *Правилника о заштити права*

малолетника у области пружања медијских услуга. У наведеном прилогу, који се састојао од изјава деце, узраста од 10 до 12 година, малолетници су доведени у ситуацију да говоре о врло осетљивим темама као што је политика. Деца су, дечијим речником, давали коментаре о томе зашто су расписани избори, ко би могао да победи и ко би требало да води Србију. Питања о политици нису питања прилагођена узрасту малолетника приближне старости од 10 до 12 година. У овом случају ПМУ је и поред сагласности родитеља био дужан да обрати посебну пажњу приликом учествовања малолетника у програму и одговоран је за такав објављени садржај. Такође, у емитованом садржају није се поштовало достојанство и слободан развој личности малолетника, односно учешће у емисији није било прилагођено узрасту, имајући у виду осетљивост и комплексност теме "политика" на коју су се постављена питања односила. ПМУ је био дужан да прилагоди питања узрасту малолетника и да га не излаже спорним ситуацијама.

Савет Регулаторног тела за електронске медије на седници одржаној **04.11.2015. године** изрекао је **меру упозорења** ПМУ **Предузећу за маркетинг, издавачку делатност, радио и телевизију HAPPY TV д.о.о, Београд - Националној HAPPY TV**, јер је у ријалити програму **Парови** емитовао садржај који је споран из угла поштовања законских обавеза које се тичу области заштите малолетника; дана 11.10.2015. године, у преподневном термину, емитовани су садржаји у којима је приказано насиље, непристојно понашање и изражавање предузето као акт агресије, односно у циљу вређања. Мера упозорења изречена је због кршења одредби, члана 50. става 3; члана 68. става 2; члана 68. става 6, *Закона о електронским медијима*, као и члана 17. ст. 1, 2. и 4. *Правилника о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга*. Служба за надзор и анализу програма РЕМ-а у ванредном, појачаном надзору, 11. октобра, у преподневном термину (**емисија је била означена као програм недозвољен за млађе од 12 година**), уочила је садржај у којем је након провокација и свађе учесница ријалитија у

више наврата ударила (ошамарила) другог учесника емисије; током овог дела програма чују се псовке, увреде, претње (вербално насиље), да би после тога у интервалу од 11:31:14 до 11:31:43, било шамара, гурања, повлачења за одећу; у том тренутку ПМУ је реаговао блуровањем програма, али емисија није прекинута. Упркос блуровању и биповању у више наврата, чују се речи по којима је лако препознати псовку: ...**"изда материна, јебем, фуксо, да ти јебем све што имаш** (поновљена псовка више пута), **јебем те у уста, јебем, фукса једна...**"; 11:34:34 - 11:35:55 - учесница парова је ошамарила свог колегу у ходнику после краће расправе, уз обиље блурованих псовки... 11:38:15 - **"да ти јебем матер ја у пичку"**; 11:38:31 - **"јебем ти матер, бре, јебем ... ти јебем матер**

безобразну." У 11:41:07 поново шамара свог колегу; 11:41:17 - шамарање трећи пут; 11:41:21 - **"ало, шта је било, пичко једна ...пичка материна..."** 11:41:31 - **"ебем те у уста, јебем..."**. Ни у том тренутку програм није био прекинут, већ су и даље емитована дешавања у ријалитију.

Савет Регулаторног тела је приликом одлучивања утврдио да наведени садржај није смео да се емитује у време (пре подне) када се основано могло очекивати да су деца крај малих екрана; да непримерени садржаји могу оставити последице на развој

малолетника, да морају бити јасно означени, како би се предупредила могућност идентификовања малолетника са насилним личностима, учесницима ријалитија; да је ПМУ у ситуацији када је дошло до ескалације насиља био дужан да одмах прекине емитовање програма или да на неки други начин избегне приказивање таквог понашања (искључење тона, промена кадра и сл). Савет је наложио пружаоцу медијске услуге да ријалити програмски садржај **Парови** јасно означи као неподесан за млађе од 16 година ако се у њему приказује непристојно понашање које се не користи као акт агресије, а случају да се у приказује непристојно изражавање предузето као акт агресије,

односно у циљу вређања, означи неподесним за млађе од 18 година. Такође, наложено је да у случају ескалације насиља, емитовање ријалити програма одмах буде прекинуто.

Савет Регулаторног тела за електронске медије на седници одржаној **21.10.2015. године** изрекао је **меру упозорења** ПМУ **Предузећу за информисање и маркетинг Pink international company д.о.о. Београд - ТВ Пинк** због емитовања садржаја у којем је повређено достојанство личности малолетника (програмски садржај **ДНК**). Наиме, у више наврата, од маја до јула 2015. године, емитован је садржај који је био усмерен на утврђивање идентитета малолетникових родитеља, у коме није поштовано достојанство личности малолетника који су учествовали, и у коме су објављене информације из приватног и породичног живота малолетника, иако је то могло да доведе до повреде њихових интереса и права. Мера упозорења изречена је због кршења одредби, члана 50. става 1. *Закона о електронским медијима*, члана 22. става 3, члана 24 ст. 1, 2, члана 26. ст. 3. и члана 28. ст. 1, 3. и 5. *Правилника о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга*.

Прва спорна емисија била је на програму 19.05.2015. године, од 21 до 22 часа, у којој је отац тражио експертизу због сумње да дете није његово. Дечаку узраста 10-12 година лице је било замагљено, а када је сниман из профила и отпозади није било техничких интервенција. Наведена су имена родитеља и очево презиме. Током емисије вођен је следећи разговор: **"Станија (мајка): Сине да ли је истина да му нико није бранио да долази иако никад у животу није дао динар један за тебе? Да ли је истина да смо га пуштали кад год је хтео, остајао је колико хоће... ја нисам бранила иако нема никакво право с обзиром на то да не плаћа алиментацију, не даје никакве приходе, ништа... Ја нисам**

бранила...ја сам допуштала нека се виђају... Међутим, дете је одлазило тамо... он је (отац) први говорио ти знаш да њега овде нико не воли, да сви сматрају да није његов... Ја нисам хтела за њега да се удам. Његова баба ме је позвала и рекла ми он има написмено да је луд".

У емисији од 02.06.2015. године, од 21 до 22 часа, мајка је желела да утврди очинство над дететом јер се налазила у другом браку, а пошто је желела да се врати првом мужу сматрала је да би помогло да се утврди да је он биолошки отац. Малолетно дете, које је беба појављује се замагљеног лика, приказана је мајка која се представила као Александра, као и зграда и улица где дете живи са мајком, а поменут је и град где се све догађа.

Дана 07.07.2015. године, од 21,15 до 22,15 сати, утврђиван је идентитет оца детета (девојчица, старости око 5 година). У емисији је приказан њен отац Миодраг Николић, а такође се појављује и мајка чији лик је замагљен. Сама девојчица је приказана с леђа, у ситуацији када јој водилка узима брис.

У емисији од 21.07.2015. године, у периоду од 21,45 до 22,45 часа утврђиван је идентитет оца деце, дечака старости од 6 до 7 година. Приказани су родитељи, отац Зоран Вјештица и мајка Маја. Наведено је и место догађања, као и окружење у којем деца живе (кућа, окућница). Дечаци одбијају да изађу пред камере, али их отац наговара и на крају изводи. Имена деце се не саопштавају, лица су замагљена, али неспретно, јер је у једном тренутку виђено лице старијег дечака. Током емисије вођени су следећи разговори: **"Дечак: Хтео сам да разговарам са мамом и татом. Да се не свађају, да не правимо проблеме. Али они то нису хтели да ураде... Мама и тата, извињавам се што сам вас увредио... Тата ме не воли. Неће да ме воли. Неће да ми купи ништа. Нема пара. Водитељка: Нисте баш у неким односима. Мајка: Нисмо. Не дао вам бог да живите 24 часа с њим. И са свакодневним курвањима 14 година и 15-та... Водитељка: Какво курвање? Ајде оћемо да уђемо па да причамо".**

Пружалац медијске услуге **ТВ Пинк** приликом учествовања малолетника у програму није поштовао њихово достојанство личности, није прилагодио учествовање узрасту, зрелости, осетљивости према теми која је разлог учешћа; питања која су постављана у вези са осетљивим породичним проблемима додатно су их изложила осећању страха, стида, узнемирености или беса. Информација о томе да ли код оца или мајке постоји сумња у погледу тога ко је биолошки отац њиховог детета, представља податак који је део интимне сфере лица и може се објавити само уз његов пристанак. У образложењу одлуке нарочито се инсистира на томе да није било довољно обезбедити само анонимност малолетника у односу на општу јавност, већ и у односу на окружење у коме малолетник живи. Дакле, у свим емитованим садржајима идентитет родитеља остао је несакривен, те је на основу тога, али и других доступних података могао да буде утврђен идентитет малолетника. Такође, у једној од емисија на основу става малолетника било је јасно да он не жели да учествује у програму. Став пружаоца медијске услуге да је реч о документарном програму није прихваћен будући да је реч о забавном формату - емисија **ДНК** представља забаван садржај са елементима ријалити садржаја, оцена је Савета. У прилог томе иде и начин на који се водитељка програма обраћала учесницима, начин на који су представљени породични проблеми учесника и њихова комуникација, као и презентација резултата анализе. Дакле, у појединим емисијама породични сукоби искоришћени су ради задовољавања радозналости гледалаца и у циљу забаве јавности. Савет Регулатора је нарочито имао у виду да су **ТВ Пинк** већ изрицане мере због повреде обавеза које су прописане у циљу заштите права и интереса малолетника, те је то констатовано као нарочито отежавајућа околност по ПМУ.

Савет Регулаторног тела за електронске медије на седници одржаној **16.09.2015. године** изрекао је **меру опомене** ПМУ **Предузећу за информисање и маркетинг Pink international company д.о.о. Београд - ТВ Пинк** због емитовања садржаја (ријалити програмски садржај **Фарма 6**) којима су повређена људска права, а нарочито достојанство учесника програма, као и садржаје који могу да нашkode физичком, моралном или менталном развоју малолетника јер је приказано непристојно понашање, као и непристојно изражавање, предузето као акт агресије,

односно у циљу вређања. Спорни садржаји приказани су 02, 03, 04, 07, 09, 10. и 11.09.2015. године, а Савет је констатовао да су тиме повређене обавезе прописане одредбама члана 50. став 1. и 3. и 68 став 2. и 6. Закона о електронским медијима, члана 17. став 1. и 2. Правилника о заштити малолетника у области пружања медијских услуга и члана 20. Правилника о заштити људских права у области пружања медијских услуга. Служба за надзор и анализу програма РЕМ-а уочила је, између осталих, следеће, најилустративније спорне садржаје:

02.09 – у дневном термину емисије (од 12:17 до 18:05), најпре је емитована расправа две учеснице (Маја и Станија): **"Знају да си проститутка за новац и да имаш рибу"...** **"проститука мени помиње моју децу... она заслужује шамарчину, дроља... штала је твоје место" ...****"Не могу више да ме називају проституком... и то ови олоши коју су јебали читав живот, и она певачица, она је проститутка"...** **"Дроља која не извлачи мушки полни орган из уста"...** Маја полива Станију водом у више наврата, а потом каже: **"Онда ћу ја Кристијану да кажем**

јебем ти семе, јебем ти дете, он ће да узме тестеру и да ми исече главу, је л то у реду?" Истог дана, у термину до 21:13, чуле су се и следеће псовке и увреде: **"Боли ме курац шта би било... Ко се исро, ко се исро, шта те боли курац ко се исро!... Дупе имаш на устима... ону Нелу, говнару одвратну смрдљиву, а она смрдљива као ти као кад си се цела изоперисала... ти јебем маму ја."**

Дана 07.09. (17:15) учесник садржаја Кристијан каже, уз вулгарну гестикулацију: **"Био сам са једном рибом. Така, така, така (вулгарна гестикулација) и испод је заљуљам ја а она (дахће) и ја кажем мајку ти јебем фолирантску у уста."** 09.09 – **"... И рока он њега, ја препознам овог магарца, он, топцију не, али**

фурунџију бре познам. Фронтмен једне групе... они су већ били у фазону узми га-прими га, тера га земљак га весла као кајак... и њега гузи, је л? Па ко га гузи? Па не може у празно без гузице да гузи (14:59)."

11.09, ноћни термин – *"Ти си кретен, кретенчина једна... ретардирана једна бре, чије синове спомињеш, бре, немој да те задавим бре, јебаћу ти нану нанину... убићу те шетај, шетај, убићу те... полтрончино једна, ма маму ти јебем, јебем ли јој семе, зато што је бре кучка."*

У образложењу изречене мере Савет је утврдио да је емисија **Фарма 6** несумњиво ријалити програмски садржај, те се сходно томе, на његово емитовање примењује посебан правни режим регулисан одредбама члана 17. Правилника о заштити малолетника у области пружања медијских услуга. Такође, имајући у виду члан 20. Правилника о заштити људских права у области пружања медијских услуга ПМУ је обавезан да услугу пружа на начин којим се поштује достојанство личности корисника медијске услуге, учесника у програму и лица на које се односи објављена информација. Програм који је емитован у дневним терминима, а који је садржао низ фрагмената који могу да нашkode физичком, моралном или менталном развоју малолетника, морао је због своје природе да буде приказан у време када се основано могло очекивати да малолетници не прате програм. Будући да је реч о нефикцијским садржајима, они могу имати снажан утицај на малолетнике; у моменту док прате те садржаје они су свесни да је реч о личностима и догађајима који нису предмет маште и у одређеним ситуацијама постоји изражена могућност идентификовања са тим личностима. Стога је ПМУ **ТВ Пинк** био дужан да приликом одређивања времена емитовања ријалити садржаја **Фарма 6** буде посебно опрезан и да при том има у виду права и интересе малолетника који могу пратити тај програм.

Савет Регулаторног тела за електронске медије на истој седници (одржаној **16.09.2015. године**) изрекао је меру упозорења ПМУ **Предузећу за маркетинг, издавачку делатност, радио и телевизију HAPPY TV д.о.о, Београд - Националној HAPPY TV**, јер је у ријалити програмском садржају **Парови** емитовао садржаје који могу да нашkode

физичком, моралном или менталном развоју малолетника, чиме је повредио обавезе прописане одредбама члана 50. став 3. и 68 став 2. и 6. Закона о електронским медијима и члана 17. став 1. и 2. Правилника о заштити малолетника у области пружања медијских услуга. ПМУ је у ријалити програмском садржају **Парови**, у периоду од 30.08 – 09.09.2015. године, у дневним и рановечерњим терминима приказао садржаје препуне вулгарних израза, псовки и увреда, непристојних гестова, тек на моменте (неуредно) покривене високофреквентним тоном или замагљивањем слике; 30.08 – у периоду од 18:35 до 20:39: **"Немој да ти јебем све по списку сад... Мали је л јуче било по пички?... Гастоз има муда, па боље да му лижемо буљу... Примаш га у гузу?"** 31.08 (19:29) – **"Курац ћеш добити када не буде цигара, значи курац ћу ти дати"**. 02.09 (од 18:40 до 21:23) – **"Шта те боли курац за Слађу, шта те боли курац! Заболе те пичка за Слађу... Пуши Гастоз, пуши, пуши Гастоз... Сјаши са мене нејебуљо кретенска сјаши. Дрољо распала сјаши с мене... сиктер сељанчуро"**. 03.09 – у периоду од 15:19 до 21:46 – **"Ја барем знам да се јебем. А ви сте недојебани... Терај се ти у три пизде материне, знаш, терај се ти у три пизде материне... Чуо сам те дебилу један смрдљиви, чуо сам те... Пуши курац!... Од тога има бушан курац, има мој мали длакави чмар... Пусту је да труне у свом говнету... Џукело једна италска... За то фуксо, за то фуксо немој да те убијем! Олошу бре један!** (учесница се залеће на другу учесницу, укућани је задржавају)... **Иди за шанк стоко, ти ниси за људе. Или да те пошаљемо на штајгу"**. 04.09 – од 10:00 – **"Јебао те старачки дом, да те јебо старачки дом... Али не једна бабетина којој сисе висе до пупка... Слушај да ти кажем ти порнићарко једна... А ти пушиш мацо, под клупицом Чупи... Она пуши газди под његовим столом"**. 05.09 – такође пре подневни термин: **"Згазићу те као вашку... Скоте скотни... Ти преваранту, ђубре, јебаћу ти кеву... Ти си курветина, она што спава, ти си курветина најгоре врсте!... али има бре ове дивне ове брадавице, као бебећи пимпеци... а можда се стварно није јебала две године"**. 09.09 (у периоду од 12:30 до 20:36) – **"Па набио би га теби у уста... Сисо си вепру, дебилу бре... набијем ти међу зубе... Ти ми га мало подудло... Мајмунчино једна, смрди ти из уста као на дупе да дишеш... Попуши ми кару... Два дана да се иживиш на кобили па ћеш бити миран... Удри Сашка Мићу по главићу... Изјеби ме, изјеби ме... Он не јебе жене,**

он јебе краве и магаре, већ си јебо кобилу... Унеси ми се још једном у фацу, сад ћу да ти јебем... Брката наказо".

Наведене илустрације су такав програмски садржај који је ПМУ био дужан да емитује у време када се основано могло очекивати да малолетници не прате програм, имајући у виду уобичајени распоред њихових активности, како и налажу одредбе *Закона о електронским медијима (члан 50. став 3. и члан 68. став 2)*. ПМУ је морао такве садржаје да категоризује као програмски садржај неподесан за малолетнике млађе од 16 година и да га емитује у термину од 22 до 6 сати. У ситуацијама када је приказано непристојно изражавање које је предузето као акт агресије, ПМУ је имао обавезу да такав садржај означи као неподесан за млађе од 18 година и прикаже га после 23 часа. Изричући меру упозорења, Савет Регулатора је сматрао да код ПМУ постоји висок степен одговорности јер је спорне садржаје више пута емитовао у јутарњим и преподневним терминима, у радно време, када је реално претпоставити да родитељи не могу бити са малолетницима. Такође, Савет је имао у виду и раније изречене мере приликом доношења ове одлуке.

Савет Регулаторног тела за електронске медије на седници одржаној **02.04.2015. године** изрекао је меру привремене забране објављивања програмског садржаја ПМУ ***Предузећу за маркетинг, издавачку делатност, радио и телевизију HAPPY TV д.о.о, Београд - Националној HAPPY TV***, за ријалити програмски садржај ***Парови***, у трајању од **24 сата**, почев од 20 сати 03.04.2015. године. Привремена забрана емитовања програмског садржаја изречена је јер је дана 28. марта 2015. године ПМУ емитовао садржаје који могу да нашkode физичком, моралном или менталном развоју малолетника тако што су у емисији ***Парови***, од 14:51 до 21:13 сати, приказани пушење, непристојно понашање које није коришћено као акт агресије, као и непристојно изражавање предузето као акт агресије, односно у циљу вређања

чиме су повређене обавезе члана 50. став 3. и 68 став 2. и 6. *Закона о електронским медијима* и члана 17. став 1. и 2. *Правилника о заштити малолетника у области пружања медијских услуга*. Такође, 29.03.2015. године, у периоду од 21:25 до 21:54 приказани су садржаји који могу да нашkode физичком, моралном или менталном развоју малолетника, непристојно понашање које није коришћено као акт агресије, као и непристојно изражавање, предузето као акт агресије, односно у циљу вређања чиме су повређене исте, малопре наведене одредбе.

Програмски садржаји које је ПМУ емитовао тих дана изазвали су бурно реаговање јавности, а на адресу Регулатора стигао је велики број пријава у којима је наведено да се ријалити програмским садржајем **Парови** вређа општи интерес. Током спорних емисија вођени су следећи разговори (издвајамо само део спорних разговора):

- у периоду од 15:36 до 16:03 – Змај од Шипова: **"Ако ја извадим будалу, па те са њим; Мими Оро: *Кад га ја звекнем сисом у главу, а ти са будалом неће знати де је*; Марко: *Не може њему муда ништа бит кад има челична муда...* Ружица Јелени: *Знаш какве ћеш батине да добијеш у кући, овде, знаш какве ћеш батине да добијеш, не буду ти јебали матер сада, има да те бију да се усереш, кунем ти се... усраћу ти се у живот, кунем ти се, усраћу ти се у живот наказо"*;**
- у периоду од 16:48 до 17:05 разговара више учесника – **"Шта ћете, оћете да дркате навече? ... У купатилу или? Да, ту да сви гледају; Ја сам јебач над јебачима... Шта вам се више свиђа, орални секс или анални?... Жене кажу 25, жене кажу 25... ја би најволио да ти мени њега, да ти мени њега узмеш и премјериш...** Маца Дискреција: **Да ли ти је некад жена тражила, док је масираш, да јој стављаш полни орган у њену минцу?... А гдје волите да свршавате жени?** Вито Тарот: **Па у уста највише... најсигурнији сам и на сисе...** Јасмин: **Ја лежим, покушавам да заспим, она прича јој једва чекам да изађем и да лижем дечку јаја... и да га прогутам, и да ми га набије до грла"**.

- у периоду од 20:22 до 20:56 – Атина о Маци: *"Не смем овде да је нокаутирам зато што ће ми бити смањен хонорар... ошишаћу је на ћелаво и то ножем, не бријачем и набићу је на (бипс) па нек вришти као Пипи Дуга Чарапа, ал ненамашћен колац... нек осети чврстину и дужину, пошто вапи за тим; Ружица о Јелени: ... ја имам да кажем да је то болесник... дегенерик... болесна особа... случај за психијатрију... баба-девојка, треба у лудницу да иде."*
- 21:53 – *"Рекла си гурнула си банану... Не ја јесам користила банану да се задовољим, али после тога се банана сломила и морала сам да је бацам...на сву срећу купила сам пре један килограм банана, тако да ми је могло да буде сваки дан барем по двије три..."*

Констатујући да је ПМУ био дужан да ријалити садржај емитује ван термина у којем би могао да буде доступан малолетницима, те да га означи бројкама 16 или 18, Савет је изричући меру нарочито имао у виду да читава два дана уреднички тим није уочио читав низ непристојних израза, разговора о сексуалности, увреда, омаловажавања, алузија, инсинуација, дакле без дужне професионалне пажње. Наводи уредника да је лице запослено у техници омашком пустило погрешну касету, те да је споран садржај требало да буде приказан у вечерњем термину, због чега је запослени добио отказ, говори о грубој непажњи, и као таква посебно је узета у обзир приликом изрицања мере. Иначе, **Привремена забрана објављивања програмског садржаја** важи за истоврсне програмске садржаје, без обзира на промену назива, времена пружања и друге околности од значаја за препознатљивост тог садржаја.

На седници одржаној **12.03.2015. године Савет Регулаторног тела за електронске медије** изрекао је меру упозорења ПМУ **Предузећу за маркетинг, издавачку делатност, радио и телевизију HAPPY TV д.о.о, Београд - Националној HAPPY TV**, за ријалити програмски садржај **Парови**. Дана 08. марта 2015. године медијски садржај који је био означен као неподесан за млађе од 18 година, емитован је у времену од 6:00 до 23:00, чиме је ПМУ

повредио обавезу предвиђену чланом 68. став 6. *Закона о електронским медијима*; у периоду од 9. до 11. марта у ријалити програмском садржају **Парови** емитовани су садржаји који могу да нашkode физичком, моралном или менталном развоју малолетника у време када се основано могло очекивати да малолетници прате програм, чиме је повредио обавезе предвиђене чланом 50. став 3. и чланом 68. став 3. *Закона о електронским медијима*. Служба за надзор и анализу РЕМ-а на основу увида у телевизијски програм **Националне HAPPY TV** саставила је више извештаја у којима су издвојени спорни делови програма: дана 08.03. ПМУ је емитовао ријалити садржај у 21:59 са графичком ознаком 18;

дана 09.03. ПМУ је емитовао ријалити садржај од 7:41 до 8:57 – **"Ја баш волим кад се људи баве мојом гузом, кад су тако оптерећени мојом гузом... Ја сам склона свађи, али само према људима који то**

заслужују, спонзоруше, курве, наркомани, да ја волим да се потучем... гледаоцима HAPPY TV и ријалити шоуа ја бих препоручила да нон стоп буду уз нас, а нарочито на моју гузицу, разуме се... секс у кући, то је нешто, то је сасвим нормална ствар... Не дозвољавам да ме нека говнара вријеђа да сам проститутка овде... она која је курва, која се јебе, она мене прозива..."

У периоду од 20:10 до 20:25 приказана је свађа учесника у којој изјављују следеће: **"Ти си нимфоманка коју нико неће нажалост... девојка са именом Сенада је глупа, болесна и треба да се лечи... Марш секрету један... иди промени тај уложак пун ти је секрета... Можда једног дана сними порно филм... сад тренирам"**. Након тога, у крупном кадру, учесница је приказана како лиже банану симулирајући фелацио.

Дана 10.03. ПМУ је емитовао програм у којем је повремено приказано како учесници конзумирају алкохол; од 14:29 – **"Ти пушиш? Не, али лижем за све паре, а и волим. Први пут чујем да мушкарац воли да лиже, обично не воле. Није тачно, ја лично уживам у лизању. Је л би полизао Маџи? Не, па зашто Маџи Секрецију?"** Учесник Бора Дрљача проверава додиривањем да ли су груди Маџе Дискреције вештачке.

Дана 11.03. у преподневним сатима, у програму је повремено приказивано како учесници садржаја конзумирају алкохол; затим у 8:51 емитована је сцена у којој се учесница изазовно мази по грудима док директно гледа у камеру. Од 14:08 емитован је разговор следеће садржине: **"Не знам шта ти очекујеш да ће да траже неко орално задовољавање. То могу сам... Да се орално задовољиш? Како брате покажи ми... Не знам Маџа каже да ми је много мали... На слово на слово А – анални секс"**.

Савет Регулатора је приликом оцене да ли садржаји приказани 9, 10. и 11. марта могу да нашkode малолетницима посебно узео у обзир природу програмског садржаја у коме су они приказани. Будући да је реч о нефикцијским садржајима, ријалити могу имати снажан утицај на малолетнике, а у одређеним случајевима постоји изражена могућност идентификовања са тим личностима – учесницима програма. Такође, на основу изјашњења представника **HAPPY TV** који је навео да је након почетка емитовања спорног садржаја гледаност повећана, и то у периодима када је била ниска – ујутру, односно у преподневним сатима и поподне, јасна је била намера ПМУ да се повећа гледаност односно стекне имовинска корист, свесно, упркос законским ограничењима. Висок степен учесталости понављања радњи којима се повређују законске обавезе (чак 22 пута у посматраном периоду), као и већ изречена мера опомене (30.10.2014. године), јесу чињенице које је Савет нарочито имао у виду изричући меру упозорења.

Савет Регулаторног тела за електронске медије на седници одржаној **17.12.2014. године** изрекао је меру опомене ПМУ **Предузећу за информисање и маркетинг Pink international company д.о.о. Београд - ТВ Пинк** јер је у

Јутарњем програму емитовао садржаје којима су повређена људска права и достојанство личности учесника програма, као и садржаје који могу да нашkode малолетницима, чиме је повредио обавезу предвиђену чланом 50. став 1. Закона о електронским медијима, као и Кодекс понашања емитера* – одељак 3, те члан 20. Правилника о заштити људских права у области пружања медијских услуга. У **Јутарњем програму ТВ Пинк**, 27. новембра од 9:41:30 до 10:07:12, обрађујући тему злостављања деце, емитован је телефонски разговор са мајком, представљеном именом, презименом, фотографијом и местом боравишта, која оптужује бившег супруга (бракоразводна парница је у току), да је обљубио њихову троипогодишњу девојчицу. Уживо одговарајући на питања новинара која су на моменте била сугестивна (... **да ли ви тврдите да је ваша ћерка силована? ... да ли стојите и даље при тој изјави да се ваша ћерка данас плаши свог оца?** Мајка одговара да је дете изјавило: ... **кад дође тата немој да ме даш, сакри ме...**), мајка је до танчина описала начин на који је посумњала да је њено дете злостављано. Описала је изглед дететовог полног органа (крв и црвенило) и цитирала девојчине речи: **"мени тата само љуби рибицу и чешка ме"**. Навела је и да је дете одвела у Институт за ментално здравље где је девојчица поновила причу, након чега је покренут поступак против оца. Мајка је у разговору још навела да има троје деце, да су синови старости 10 и 13 година смештени код очеве породице, да је девојчица са њом, и у том тренутку је поменула њено име (Мила). Одговарајући на питање како коментарише натписе у новинама, негирала је оптужбе мештана да је она крива за насталу ситуацију, те да ће учинити све да њена девојчица заборави ову трауму. Потом је о обљуби малолетних лица разговарано са адвокатом који се најпре непримерено нашалио (... **водителј: о обљуби малолетних лица данас ћемо разговарати са адвокатом... дакле, имате огромно искуство кад су ове теме у питању. Адвокат: мислите лично искуство (смеје се), водитељка: не мислимо на лично искуство него професионално...**), а затим изјавио да закон строго санкционише поменуто кривично дело,

**У тренутку изрицања мера важеће Опште обавезујуће упутство о понашању емитера, одељак 3 - Емитери су дужни да предузму све мере предострожности како би заштитили малолетне особе од програмских садржаја који могу да им угрозе интегритет као и њихов здравствени, морални, интелектуални и социјални развој;*

нагласивши да све то важи само под условом да су изјаве мајке тачне. Приликом описивања чина обљубе који се изједначава са класичним силовањем, адвокат помиње орални секс, класични сношај, продор рукама или прстима у вагину и сличне описе. Новинарка потом чита текст из новина у којем се тврди да је, према сазнањима тог листа, мајка сама нанела повреде девојчици прстом како би оптужила супруга (помиње се и његово име - Игор) и то због чињенице да је затечена у неверству и да ће због тога остати без старатељства над децом. Даље се наводи налаз нишког Завода за судску медицину да девојчица није силована нити раздевичена, али да при врху девичњака постоји старија повреда, којом се оповргава

ранији медицински налаз да је дете силовано. Адвокат износи и свој утисак да нема доказа да је отац починио кривично дело, а уједно помиње и законске санкције у случају да се докаже да је мајка повредила дете. Спорни део емисије завршен је телефонским укључењем лица које је било 7 месеци у притвору, због сумње да је извршио кривично дело обљуба над немоћним лицем и навођење малолетника на присилне полне радње, а кога је суд ослободио одговорности (узнемиравајуће сведочење о нанетој штети и имовинском и моралном задовољењу).

Утврђујући чињенично стање Савет Регулатора је закључио да је ПМУ у својој емисији изнео податке из којих се са практично несумњивом сигурношћу може утврдити идентитет малолетне деце о којој је у току емисије било речи, а како је тема емисије била злостављање деце, откривањем идентитета повређена су њихова основна права, а то су права поштовања личности и достојанства детета, те право на приватност. Грубо кршење правила поступања која су регулисана *Законом о електронским медијима* и тада важећим *Кодексом понашања емитера*, представљају експлицитни наводи, до детаља описана наводна сазнања која мајка детета има о повредама које је њена ћерка, чије је име и објављено у емисији - Мила, претрпела, затим о механизму настанка, као и о лицу које је те повреде

нанело (отац Игор), и навођење конкретних радњи којима су нанете повреде на гениталним органима детета. Независно удружење новинара Србије је овим поводом упутило пријаву РЕМ–у против пружаоца медијске услуге, те је приликом изрицања мере ова осуда стручне јавности такође узета у обзир.

Савет Регулаторног тела за електронске медије на седници одржаној **30.10.2014. године** изрекао је **меру опомене** пружаоцу медијске услуге **Прва телевизија д.о.о. из Београда - Прва**, због тога што је емитовао, у целости или делимично, програмске садржаје неподесне за лица млађа од 16 година (члан 68.6 *Закона о електронским медијима*); у периоду од 05.09. до 08.09.2014. године, у времену када је то законом забрањено, односно у термину

од 6:00 до 22:00 сата, приказани су програмски садржаји, шест филмова, који су носили ознаку "16" и садржали сцене насиља, убистава, оружја и голотиње. Филм *Кис, кис, бенг, бенг* приказан је 05.09. од 11:10:30 до 12:59:49, 06.09. емитован је филм *Мисија* до 06:18:19, филм *Уништитељ* био је на програму 07.09, од 08:56:21 до 11:00:29. Истог дана емитован је и филм *Прострелне ране* у термину од 11:00:57 до 12:59:51 сати, док је у 21:44:40 започето емитовање филма *Понос и слава*; и на крају исти филм је приказан и сутрадан, од 10:41:47 до 12:59:42 сати. Пружалац медијске услуге је сам категоризовао филмове као

неподесне за млађе од 16 година, али је сходно томе био дужан да их емитује у термину када је то *Законом* дозвољено, од 22:00 до 6:00 сати, како налаже одредба 68.6 Закона. Савет је закључио и да није реч о намерном емитовању садржаја ван законом дозвољеног периода, већ о повреди обавезе која је настала услед недовољне пажње пружаоца медијске услуге. У обзир је узета и чињеница да ПМУ, до тог датума, није била изречена нити једна мера предвиђена одредбама члана 28. ст. 1-3. *Закона о електронским медијима*.

На седници одржаној **30.10.2014. године** Савет Регулаторног тела за електронске медије изрекао је **меру опомене** ПМУ **Предузећу за маркетинг, издавачку делатност, радио и телевизију HAPPY TV д.о.о, Београд - Националној**

HAPPY TV, зато што је емитовао програмске садржаје који су неподесни за малолетнике млађе од 16 година (емисија **Луда кућа**) чиме је повређен члан 68.6 *Закона о електронским медијима*; 21.10, 22.10. и 24.10.2014. године, у времену од 6:00 до 22:00 емитована је емисија **Луда кућа** која је носила ознаку узраста "16", а у којој су водитељ и гости користили вулгарне изразе, непристојне алузије и бизарности којима се вређа људско достојанство која изазива одвратност и гађење код гледалаца. Примери: ***Ко боље лиже жену, мушки језик или женски? ...Рекли сте да сте познати јер сте добра риба, да ли ви имате неки сертификат где вам пише да вам је риба тако добра? ...Симонида хопа цупа припрема порњић... како теку припреме и да ли је риба спремна да прими кобасицу за порњић? ...Жена која са опроштењем саре између два вецера где гледа пет или десет милиона... А је л се обрише или некад? ...Па нисам гледао ал знам да је оставила оне кржаве улошке свуда по кући... Ко се креће ноћу, курве? Ваша ћерка жели да се креће ноћу? Па она није курва, она је добра девојчица.***

Емисије су приказане у дневним терминима: од 14:15:05 до 15:16:20, од 14:15:06 до 15:22:44 и трећа од 14:15:39 до 15:24:59. Представници пружаоца медијске услуге истакли су да емисија **Луда кућа** приказује нашу нарав и представља пародију на ријалити шоу програме, као и да гледаоци знају да су сви догађаји и ликови који се појављују у емисији измишљени. Савет је изричући меру установио да је ПМУ претходно самостално категоризовао спорни програм као неподесан за малолетнике млађе од 16 година, о чему је уредно обавестио јавност тако што је приликом његовог

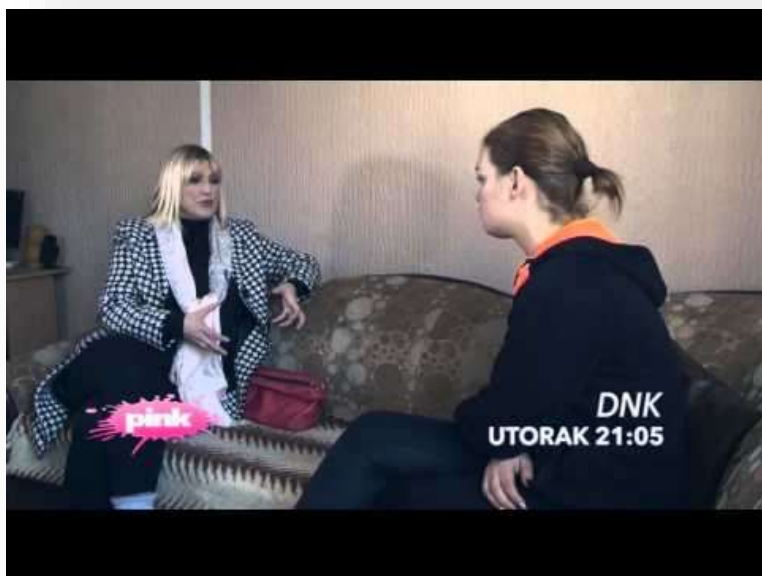
емитовања била истакнута ознака "16". Иако је реч о репризном термину (емисије су премијерно приказане после 22 часа), ПМУ је емитовањем ван законом дозвољеног периода, повредио обавезу утврђену одредбом члана 68. став 6. *Закона о електронским медијима* којом је предвиђено да програмски садржаји неподесни за малолетнике млађе од 16 година не смеју да се емитују пре 22:00 ни после 6:00 сати.

На основу одлуке **Савета Регулаторног тела за електронске медије**, донете на седници **30. октобра 2014. године**, пружаоцу медијске услуге ***Предузећу за информисање и маркетинг Pink international company д.о.о - ТВ Пинк*** изречена је **мера упозорења** због садржаја у емисији ***ДНК***, којима су повређена људска права, а нарочито достојанство личности учесника програма; наиме, у више емисија овог ријалити формата које су биле на програму 11.02, 08.04, 22.04, 27.05. и 02.09.2014. године, повређене су обавезе прописане чланом 50. *Закона о електронским медијима* и тачком 3.3 Општег обавезујућег упутства о понашању емитера*. У емисији ***ДНК*** која је била на програму 11.02.2014. године објављени су лични подаци два малолетна дечака, старости од четири и по, и девет година. Најпре мајка пред малолетним дететом открива детаље (на моменте врло опскурне) о браку и разводу са оцем њених синова Марка и Младена. Скоро читаво време разговора малишан је присутан, а ауторка емисије му поставља и пар уопштених питања. Потом му објашњава да метода узимања узорка за анализу није болна, те му, уз асистенцију мајке узима узорак пљувачке. Даље, у емисији, отац износи своје мишљење о бившој супрузи, деци, браку, садашњој партнерки, уз помињање података који се односе на приватан живот поменутих особа. Водитељка емисије, у разговору, инсистира на што већем задирању у приватност. Емисија се завршава саопштавањем добијених резултата који потврђију да је Радован Војнић отац малолетног Марка. Том приликом у кадру је и старији син Младен (9 година) који на инсистирање водитељке коментарише насталу ситуацију (...***"тата хоће да види да***

***Опште обавезујуће упутство о понашању емитера, одељак 3.3** - Малолетно лице може се директно појавити у програму само уз сопствени пристанак и одобрење родитеља или старатеља, па и тада је емитер дужан да посебно води рачуна о заштити достојанства и физичког и менталног здравља особе која је у питању.

ли је Марко његов син, да провери... па Марко је његов већ по лицу његовом..."). У последњем кадру види се мали Марко како спава.

У емисији приказаној 08.04. учествовале су две малолетне девојчице (Јованка и Катарина) за које је утврђивано очинство. Желећи да отклони сеоске приче по којима је он отац, деда девојчица затражио је вештачење ДНК узорка што је сходно формату емисије, и учињено. Малолетне девојчице су скоро читаво време укључене у садржај

случаја, исказе оца и деде, образлагање разлога због којих је дошло до развода њихових родитеља. Одговарајући на питања водитељке, девојчице су износиле детаље из породничког живота, а коментарисале су и однос са мајчиним садашњим супругом.

У емисији **ДНК** од 22.04. учествовала је девојчица Моника Михајловић (око шест година) чија мајка је желела да утврди да њен бивши супруг није отац девојчице. Малолетна девојчица је присутна током разговора о очинству, а водитељка јој се обраћа сугестивним питањима: **Какав је тај Синиша? ...Шта пије? А не пије вињак, само ракију? Пије пуно, је л онда виче? Је л да да је одвратно кад неко пуно пије?**

У емисији приказаној 27.05. утврђивано је очинство над малолетним дечаком, узраста 11 година, који је рођен у вези зета и свастике. Дечак, видно узнемирен и постиђен ситуацијом повремено присуствује разговорима, а водитељка му се и директно обраћа: **Бојане, како ти је сада код маме и баке? Дечак: Они се много брину о мени и моја мајка би дала живот за мене.** У том тренутку дечак

почиње да плаче, док га остали теше. Приликом саопштавања резултата, на крају емисије, дечак се поново расплакао.

У емисији **ДНК** од 02.09.2014. године, утврђивано је очинство над малолетном девојчицом Милицом која се у емисији појављује у више наврата и присуствује разговорима. Постављају јој питања: **Што си ти хтела да останеш са татом? Што је мама отишла, је л би волела да се врати?** и сл. Разговор са мајком детета се снима на начин да је водитељка позива, а затим сугерише и наводи дете да наговори мајку да се појави у емисији. Потом у

присуству детета следи мучна препирка мајке и водитељке која саопштавајући да су стигли резултати мајци говори да она зна какви су. На основу држања мајке може се претпоставити да је разговор сниман без њене сагласности. У току процедуре покретања поступка за изрицање мера, представници ПМУ, одговарајући на питање чланова Савета да ли су свесни какве све ситуације и последице могу да настану по малолетнике, изјавили су да су управо због тих разлога у контакту са Центрима за социјални рад, те да се у већини случајева породична ситуација поправља након емитовања емисија?! Савет је након увида у спорне емисије нашао да је концепт сензационалистички, да инсистира на разоткривању

најинтимнијих детаља из породичног живота учесника, поремећених односа, што је понекад на граници друштвено прихватљивог понашања. Сходно наведеном, Савет је изрекао меру и наложио да се у емисији **ДНК** заштити идентитет малолетника који учествују у програму, као и да се емитовање помери у термин после 23 сата.

Након овог прегледа изречених мера треба напоменути да се **мере опомене и упозорења бришу из Регистра медијских услуга након две године:**

члан 29. став 9. *Закона о електронским медијима*

Изречена мера опомене и упозорења брише се из Регистра медијских услуга у року од две године од дана њеног изрицања и након тога не може се узимати у обзир приликом сваког следећег изрицања мере у поступку који је покренут након брисања мере упозорења из Регистра медијских услуга.

Такође, како би спречили емитовање садржаја који могу да нашkode физичком, моралном или менталном развоју малолетника, **Савет Регулаторног тела за електронске медије**, на седници одржаној **19. новембра 2015. године** доноси **Препоруку о времену емитовања ријалитија "присилног окружења" у програмима пружалаца медијских услуга⁵** ради успостављања јединствене праксе. Препоруком је одређено да се ријалити садржаји емитују у термину од 23:00 до 6:00 сати, а да емитовању претходи усмено и текстуално упозорење да "програм који следи није прикладан за особе млађе од 18 година". Пружаоци медијских услуга са дозволом за национално емитовање углавном нису поштовали усвојену **Препоруку**; напротив, као необавезујући документ није послужио унапређењу у пружању медијских услуга.

На седници одржаној **7. новембра 2016. године** Савет Регулатора усваја **Препоруку о примени техничких мера ради обезбеђивања одговарајуће уређивачке контроле приликом емитовања ријалити програмских садржаја⁶** са циљем да се применом одговарајућих техничких решења обезбеди одложено емитовање програма од најмање два минута. Применом мера ПМУ има контролу да из програма искључи све садржаје који могу да нашkode развоју малолетника, или да привремено прекине објављивање таквог програма. У мониторингу се уочава су ПМУ у великој мери усвојили **Препоруку**, што је резултирало мањим бројем спорних садржаја.

⁵ <http://rem.rs/uploads/files/Preporuke/8627-Preporuka%20o%20vremenu%20emitovanja%20rijaliti%20programa.pdf>

⁶ <http://rem.rs/uploads/files/PDF/9779-Preporuka%20rijaliti%20programi%20odloženo%20emitovanje%20.pdf>

СИСТЕМ ОЗНАЧАВАЊА ПРОГРАМА

Међу пружаоцима ТВ услуга систем означавања као упозорење на програмски садржај који следи, или је на програму, одавно је усвојен, али је уочено да се та обавеза често само формално испуњава; у мониторингу су уочене недоследности у обележавању програма истог или сличног садржаја, погрешно одређивање старосне границе, као и програмски садржаји емитовани у неодговарајуће доба дана. Како би знаковна и звучна упозорења о одређеној врсти програма додатно била појашњена и усвојена и од стране конзумента програма РЕМ, УНИЦЕФ и Удружење новинара Србије, у 2016. години, покренули су акцију **"Прави програм за прави узраст"**, (www.tvoznake.rs), сматрајући интерактивност нужним предусловом за безбедно

гледање ТВ садржаја. Такође, узимањем у обзир да заштита деце почива на подели одговорности између Регулатора, пружалаца медијских услуга и родитеља односно старатеља, акција је замишљена као водич и упутство за примену старосних ознака кроз важеће медијске прописе, и путоказ медијима да обрате пажњу на нека мање позната законска решења, али исто тако важна у области заштите малолетника. Акцију су пратили промотивни ТВ спотови које су ПМУ били у обавези да прикажу; такође, акција је промовисана и на језицима националних мањина (мађарском, албанском, ромском, словачком и румунском језику), затим путем билборд кампање и информативног микро-сајта, на ћириличном и латиничном писму.

Кампања **"Прави програм за прави узраст"** јако је важна за медијско описмењавање, посебно у ери доступности различитих, проблематичних садржаја, јер указује на то да се само системским настојањем, обележавањем и емитовањем у одговарајуће време, програми који нису адекватни за дечије узрасте могу учинити недоступним. Циљ је подићи свест о томе какве све последице по децу могу да изазову штетни садржаји; родитељи морају да

преузму активнију улогу у одабиру програма за децу, не само када су у питању спорне емисије већ и међу програмом који је намењен за све узрасте.

- Истраживања и анкете потврђују да посебну пажњу треба обратити на насиље у ТВ програмима, на које се жале и родитељи и деца. Психолози упозоравају на то да деца различито виде и разумевају ТВ програм, у зависности од узраста; бројевне ознаке су заправо индикатори како би деца могла да реагују на тај садржај. Иза става, односно ознаке да се неки програм не препоручује, стоје вишедеценијска истраживања преточена у праксу која се већ дуго примењује у европским земљама и САД. Наравно,

културолошке разлике и контекст могу довести до одступања у тумачењима да ли је неки садржај дозвољен за гледање млађим малолетницима. Тако, цртани филм са јунацима који владају борилачким вештинама, у европским земљама може бити протумачен као садржај са елементима насиља, за разлику од публике у азијским земљама где се такве сцене сматрају нормалним. Или, на пример, нагост и голотиња у скандинавским земљама јесу мањи табуи него што је то случај у подручјима где је велики утицај цркве и где се поштују традиционалне вредности.

- Регулаторно тело има додатну обавезу да у области заштите малолетника успостави критеријуме и адекватно информише грађане о значењу ознака садржаја које се користе. ***Правилник о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга*** детаљно

покрива целу област заштите, од смерница за категоризацију програма, до графичких решења које пружалац медијске услуге може да преузме и користи за означавање програма који емитује. Наведени су критеријуми неопходни за оцену да ли неки садржај треба категоризовати, као и контекст у којем се приказују; нарочита пажња посвећена је ријалити програму који се такође означава у складу са критеријумима из *Правилника*: ријалити програм сматра се неподесним за особе млађе од 16 година, ако се у њему приказује непристојно понашање (без агресије и увреда) или конзумирање алкохолних пића;

Ријалити програм се сматра неподесним за особе млађе од 18 година, ако се у њему приказује насиље, непристојно изражавање предузето као акт агресије, односно у циљу вређања. Уколико се приказује пушење, неумерено конзумирање алкохолних пића или наго људско тело;

У ријалити програмском садржају не могу се приказивати тешко насиље, сексуалност, злоупотреба опојних дрога, као и понашање које представља говор мржње или којим се вређа људско достојанство или друго људско право.

Ако у току ријалити програма који се емитује уживо дође до приказивања насиља или непристојног понашања зарад вређања, емитер је дужан да одмах прекине његово емитовање, ако не може на други начин да избегне приказивање таквог понашања (нпр. искључење тона, промена кадра и сл).

ПМУ дужни су да пре почетка означеног програма емитују и гласовно обавештење да се ради о медијском садржају који није прикладан за одређени узраст детета:

12

звучно обавештење „Програм који следи није прикладан за особе млађе од 12 година“

16

звучно обавештење „Програм који следи није прикладан за особе млађе од 16 година“

18

звучно обавештење „Програм који следи није прикладан за особе млађе од 18 година“

Још неке обавезе за ПМУ: бројевне ознаке морају да стоје током целог трајања категорисаног садржаја (1/32 екрана, у горњем углу). У промотивним садржајима као и на телетексту, такође мора да стоји бројевна ознака. Категорисани програмски садржај може се најављивати само у временском периоду у коме је дозвољено његово емитовање. Регулаторно тело дужно је да у року од 15 дана одговори на захтев пружаоца медијске услуге о усклађености програмског садржаја са правилима о заштити малолетника. Захтев треба да садржи назив садржаја, жанр, језик, продукцију, годину производње, земљу порекла; наравно, неопходно је доставити снимак наведеног програма.

ЈОШ НЕКИ ПРИМЕРИ ИЗ ПРАКСЕ

Емисија *Проводаџија*, мишљење о садржају

Регулаторном телу за електронске медије обратило се уредништво **HAPPY TV** са захтевом да се одређени медијски садржај (ријалити емисија *Проводаџија*) процени из угла прописа који регулишу заштиту малолетника, јер им је због учешћа деце у овој емисији већ била изречена мера.

Емисија *Проводаџија*, према жанровском одређењу, сврстава се у ред забавних, ријалити емисија; учесници желе да нађу брачног партнера, говоре разлоге због којих то чине, а кроз упознавање покушавају да оставе позитиван утисак на потенцијалног супружника. Често су та казивања мелодраматична, али ипак преовладавају елементи хумора и забаве. Не ретко учествују и деца учесника, уз наравно њихову сагласност. Из угла поштовања прописа о заштити малолетника, и поред сагласности, појава деце у оваквом садржају најчешће је спорна: нарушава се њихова приватност, откривају се детаљи из приватног живота и то најчешће болне, и по децу осетљиве успомене на заједнички живот родитеља. Од деце се захтева да се изјасне о учесницима, потенцијалним новим родитељима. Иако је реч о садржају који има за циљ да забави, упитно је на који начин малолетници, учесници, доживљавају тај "избор". Та илузија да се животни партнер или родитељ може пронаћи путем тв програма код њих може изазвати потпуну конфузију и, нарочито код млађе деце, погубне последице. Најчешће је реч о деци коју је један од родитеља напустио, те им се, поред већ постојећих разочарења, наноси додатна бол и штета. Продуценти најчешће желе да те и такве животне приче постигну ефекат саосећања код публике. Међутим, интерес деце није да се њихова судбина огољује пред аудиторијумом, па чак и ако то допуштају њихови родитељи.

У садржају који је био предмет захтева **HAPPY TV** учествују две девојчице, од 9 и 6 година. Мајка их је напустила, и оне пристају да њихов отац, на овај начин, путем емисије, пронађе животну сапутницу. Девојчице су симпатичне, елоквентне, разумне, али из садржаја који је доминантно забаван није јасно да ли оне на прави начин схватају и прихватају улоге које су им дате у овој емисији. Оне изјављују да желе нову маму, маштају да је са њима, говоре да би им била најбоља другарица и очигледно је да су то њихове реалне, стварне жеље. Тиме се та деца доводе у заблуду да ће њихове животне проблеме решити телевизија.

Из наведених разлога, учесници оваквог програма не треба да буду деца, јер је нарушен њихов интерес и поред дозволе да буду учесници. С једне стране је забава, хумор, а са друге у суштини тужне животне приче из којих се ретко излази без трајних последица.

Узнемиравајуће сцене у информативном програму

Регулаторном телу за електронске медије достављена је пријава у којој се наводи да је у дневно-информативној емисији **HAPPY TV**, приказана рубрика о нелегалним борбама паса, која садржи узнемиравајуће сцене. Како је наведено, рубрика је емитована без упозорења и било какве најаве.

У информативној емисији **HAPPY TV**, *Телемастер*, емитованој 20.11.2016 године, од 17 часова и 55 минута, приказана је рубрика о нелегалној борби паса. Најављујући спорни садржај водитељка је истакла да су према подацима удружења за заштиту животиња нелегалне борбе паса честе, да се о њима не говори из страха од људи који су у то умешани, те да су недавно 4 особе ухапшене због организовања међународних борби паса. **Упозорења, нити најаве да следе узнемиравајуће сцене није било.** У емитованом садржају (18:08:48 - 18:12:09) поред

саговорника из Удружења за развој грађанског друштва и Удружења за заштиту животиња, приказане су сцене и фотографије паса у борби, узнемиравајуће, са крвавим и повређеним псима; саопштени су и подаци о месту у којем је полиција привела осумњичене организаторе, али није наведено кад и где су снимци настали. Саопштено је да су и на друштвеној мрежи *Фејсбук* освануле фотографије којима се најављују борбе пит булова, а које власник, извесни Л. В. назива својим убицама, машинама и будућим терминаторима (текст је покривен фотографијама на којима се виде пси у борби, на моменте се виде и повреде, отворене ране). Рубрика изазива шок и гађење, јер су сцене аутентичне, а снимљене животиње изгледају крволочно.

Пружалац медијске услуге **HAPPY TV**, односно уредништво *Телемастера* било је дужно да садржај који може да узнемири јасно најави и гледаоце упозори на насиље. Емисије *вести* не подлежу обавези означавања, али обавеза најаве је и дефинисана као начин да се деца заштите од садржаја који може да изазове последице по њихов развој. Олакшавајућа околност јесте контекст рубрике (критика криминалног понашања и осуда), али то битно не умањује одговорност ПМУ, јер се може претпоставити да су деца најчешће крај малих екрана у време емитовања ове дневно-информативне емисије. Осуда насиља да, али уједно и заштита деце од сцена тог насиља.

На основу уоченог програмског садржаја и начина на који је презентован телевизијском гледалишту, на **Националној HAPPY TV**, Служба за надзор и анализу била је мишљења да су прекршене одредбе **Правилника о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга, члан 6. став 3:**

Ако се у емисији вести или програму актуелности емитује садржај који може нашкодити развоју малолетника (нпр. последице насиља, трагичног догађаја или природних катастрофа), он мора бити непосредно пре његовог емитовања јасно најављен одговарајућим усменим или писаним упозорењем.

Савет Регулатора уважио је контекст рубрике (критика криминалног понашања и осуда) као олакшавајућу околност и донео одлуку о обустави поступка.

Моћни програм – програм који то није

Служба за надзор и анализу програма РЕМ-а у надзору над програмом пружаоца медијске услуге ***Pink international company д.о.о. Београд - ТВ Пинк*** уочила је садржај (емисија ***Моћни програм***) у којем су емитовани провокативни садржаји (сликом и у дијалозима), вулгарности, псовке, афирмисано неморално понашање и други негативни обрасци друштвеног понашања, злоупотребљене физичке и психичке карактеристике учесника програма, без икаквог програмског или уметничког оправдања, чиме су повређена њихова људска права, а нарочито достојанство личности учесника програма.

Зашто смо овај пример издвојили? Иако је овај садржај емитован у касним вечерњим садржајима, био је на програму одмах након емисије ***Пинкове звезде***, музичког програма у којем се малолетници такмиче у певању, пред жиријем кога чине угледни музичари, текстописци и композитори, те је могао бити доступан и малолетницима која су пратила музичко натпевавање. У ***Правилнику о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга*** наглашено је да након емитовања дечијег програма, односно програмског садржаја намењеног малолетницима неопходно је да прелаз на други програмски садржај који њима није намењен не буде изненадан, без одговарајуће паузе, већ постепен (члан 20. став 8).

На поменути садржај у Регулаторно тело за електронске медије стигла је пријава; пријаве се иначе, у поступку који се покреће по службеној дужности, узимају у обзир као обавештења.

Служба за надзор и анализу програма у надзору уочила је садржај у којем су без икаквог програмског оправдања емитовани разговори препуни псовки, вулгарности, описа полног односа, величања девијантног и друштвено неприхватљивог понашања. Наиме, у емисији ***Моћни програм*** приказаној 18.03.2017. године, од 00:18:02 до

01:51:59, као гости, учествовале су особе са израженим телесним манама и делимично ограниченог психичког капацитета, које су одговарале на питања водитељке, учеснице ријалитија на другој телевизији, опскурне прошлости, *Маце дискреције*, о мушко-женским односима, партнерима, сексуалном животу, употреби помагала у сексу, порнографији, мастурбацији, невиности и сл. Гости у емисији *Јаран* и *Цезар* били су раније (деведесетих и две хиљаде година) редовни учесници ноћне talk show емисије *Ноћна мора Жељка Малнара* хрватске ТВ станице ОТV, која је често изазивала буру у јавности, и била критикована због "бескрупулозне злоупотребе хендикепираних особа и ширења расизма" (Хелсиншки одбор за људска права у Хрватској). Хрватско Вијеће за електроничке медије 2005. године је због садржаја емитованих у поменутој емисији донело одлуку о одузимању концесије ОТV телевизији на 24 сата.

Други учесници емисије ***Моћни програм***, *Марко* и *Дивна*, брачни пар, учествовали су у емисији ***ДНК***, у којој су поред намере да утврде очинство њиховог детета, причали и о својим брачним неверствима. Гостовање је привукло велику пажњу јавности и било предмет разних реаговања на друштвеним мрежама (на YouTube каналу могуће је погледати клип под називом *Најглупљи пар на Балкану*).

Разговор у емисији почиње објашњењем појма који се, како су навели, у народу разумева као *јебачина* (00:19:05 – 00:21:20). Затим учесници одговарају на питања попут: *Да ли се више сам задовољаваш или имаш неку партнерку за секс? Кад си изгубио невиност?*

Цезар: Чуј ја знам да она ствар има зубе, ал нема везе... *Јаран*: Ти онда ниси јебо никад... *Цезар*: Ја ти кажем да нисам... (00:38:49 – 00:39:13).

Учесник *Јаран* је крупно кадриран док говори, и у више наврата му испадају вештачки зуби (00:39:05). *Марко*: Први пут ми је било у Крагујевцу, платио сам курву 20-25 евра... *Маца*: И је л те задовољила? Први пут ми нешто било незгодно... после други пут, трећи, после све ми се осладило, и терај даље... (00:39:39 – 00:39:53).

Уласком Дивне у емисију водитељка још више инсистира на одговорима који се тичу сексуалног живота брачног пара Марко-Дивна:

Цезар: А ти Марко запамти, лизање пичке је исто ко и чланство у мафији. Један криви покрет и в рити си.

Дивна: Ал то морамо да пробамо, није пробао. Марко: Ја сам то радио. Дивна: Ал није код мене... Већ има два месеца како није ништа радио... Маца: Због чега? Марко: У сису ти пољубим... односе јесам... Маца: Због чега, она се купа, уредна је... је л тако, бријеш се... Марко: Ал нисам радио оно лиз плиз... Мрзи ме, немам кад да стигнем, где ћу пре... Маца: Како те не мрзи са другим женама? Марко: Е па за то стигнем... Јаран: Туђе је слађе... Маца: На туђој има меда... Шта ти мислиш да доведеш неког жигола Дивна... и да он теби лиже а да Марко гледа... Је л би ти то тогла да радиш? Дивна: Па могла би... Марко: Мого би и пиштољ у чело... Ја би га убио... Маца: Није сапун да се потроши...

Јаран: Како она тебе није убила кад те нашла са дјугом (другом, учесник има говорну ману)? Дивна: Женско да ћути код куће, да се њега чека, а човек да иде у јебачину... Јаран Марку: Сад су жене за јавнопјавност... Нећу да вјеђаш жене... опјости... Маца: Дивни ћемо наћи, да она ужива жена... Марко: И за мене да се нађе... нешто младо, како... (00:50:20 – 00:53:01).

И остатак емисије протиче у сличном тону; програм иде уживо, укључују се гледаоци, а нпр. Јаран одговара: *ко те јебе... марш у пизду материну...* Водитељка изводи и једну музичку нумеру уз коју изводи провокативан плес.

У разговор се укључује и Дивнин брат који оптужује Марка да је спавао са његовом несуђеном женом. Марко: *С њом сам имао однос и јебо сам је и све сам с њом радио... ја нисам хтео с њоме пошто је она и мало откачена... И он је доватио и од њега је трудна била... двојку носила, у три и по месеца чистила се...* Јаран: *Зај теби није било жао да твоја женска убије твоје двоје деце...* Дивнин брат: *што би ми било жао кад она није са мном и јури*

други људи... та друга што се ја виђам са њом она казала да не може она ствар да му се дигне, да треба му војна музика... Марко:... не не не... кад ја мало више попијем, кад се напијем наравно да не може да се диже... а кад сам трезан он оваки... (гестикулира), (01:12:16 – 01:14:56).

Емисија није била обележена ознаком годишта.

На основу приказаног програмског садржаја (емисија **Моћни програм** од 18.03.2017. године, **ТВ Пинк**), могло се закључити да **Предузеће за информисање и маркетинг Pink international company д.о.о. Београд - ТВ Пинк** није испоштовало медијске прописе, нарочито оне које се тичу људских права и достојанства личности. Служба за надзор и анализу у мониторинг извештају је закључила да пружалац медијске услуге **ТВ Пинк**, без икаквог програмског или уметничког оправдања, госте емисије **Моћни програм** излаже експлицитним разговорима, уз инсистирање на детаљима из интимног живота, са јединим циљем да шокира јавност. Полазећи од раније виђене концепције ноћне talk show емисије, пружалац медијске услуге сликом и дијалозима афирмише неморално понашање, злоупотребљава физичке и психичке карактеристике учесника програма, исмева их и излаже руглу, не водећи рачуна о последицама које учешће у емисији може да остави на сваког госта појединачно. На вулгарностима и псовкама се инсистира, сексуалним алузијама и гестикулацији, све у сврху подилажења најнижим поривима. Људи се приказују у ситуацијама које вређају њихово достојанство; упркос пристанку на гостовање, те особе су очито у заблуди, не разумеју степен злоупотребе њихове интиме, или пак то чине због публицитета или новца. На овај начин величање глупости, примитивизма, неприхватљивог понашања, исмевање особа, даје привид једног општег медијског (не) квалитета који мора да буде предмет санкционисања.

Међутим, пре покретања поступка против пружаоца медијске услуге, уредништво **ТВ Пинк** је одлучило да обустави емитовање спорног садржаја, што се може сматрати добрим примером у ситуацијама када јавност и пре изрицања мере од стране Регулатора реагује и укаже на недопустиво нарушавање медијских правила.

ПРЕПОРУКЕ И ЗАКЉУЧЦИ

Одговорност медија и њихова улога у пласирању садржаја, **Законом о електронским медијима** подигнута је на виши ниво, а само понашање пружалаца медијских услуга далеко је од задовољавајућег, закључак је који произилази из праксе и примене медијске регулативе после 2014. године. Регулаторно тело је управо тим прописима добило додатну обавезу да у области заштите малолетника успостави критеријуме и адекватно информише грађане о значењу ознака садржаја које се користе. **Правилник о заштити права малолетника у области пружања медијских услуга** јесте прецизан водич о начинима категоризације програма и представља важан документ који је прекинуо дотадашњу праксу на телевизијима да уредништва сама, по свом нахођењу, одређују правила по којима ће означавати програм.

Како је информисање грађана о садржајима који могу нанети штету малолетницима важан део медијског описмењавања, јасно уређење ове области уједно је и позив родитељима да преузму активнију улогу у одабиру програма за децу, не само када су у питању штетни садржаји. *Упознајмо и применимо ТВ ознаке - за добробит детета*, један је од слогана са којим је кампања за правилно означавање програма пласирана у јавности; кампања не сме да има ограничени временски интервал и Регулаторно тело за електронске медије, у наредном периоду, инсистираће на поновном емитовању спотова из акције.

Дакле, намера Регулатора јесте да континуирано упозорава пружаоце медијских услуга, друштвено окружење, а посебно стручну медијску јавност да препознају значај и спровођење постојећих решења у области заштите малолетника. Она ће и у даљем профилисању рада Регулаторног тела за електронске медије бити од суштинског значаја. Малолетници су најрањивија група грађана, те се њихова заштита од непримерених садржаја мора

сматрати примарним интересом и медија и Регулатора. Јавност, претрпана медијским садржајима који обилују сценама насиља, с правом очекује оштрију реакцију Регулаторног тела, те стога инсистирање на изменама Закона, односно давање већег овлашћења Регулатору додатно би помогло у дефинисању стандарда и бољем уређењу медијске сцене у Србији. Јасан правни оквир мора да подразумева и ефикасне санкције зарад промоције правих друштвених вредности, повећања толеранције, а без ограничавања слободе изражавања.

Служба за надзор и анализу РЕМ-а